Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ЕРА, 6 апрель 1967 шу. № 40 (4365). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советен Министрий Советен орган.

Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕН СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН

КЪАХЬЕГАМХОШТА — ДУКХАГIА ТОВАРАШ

Къахьегамхошта эша товараш дукхагIен зарегIен хилийтара дагии йоакхо ю Коммунистически партен Советски правительствал. КПСС XXIII-ча съезда белгалдьаьккхаа моттигерча, хьачан, ейгача промышленноста болх эргабаьккха тоабелга.

Пу дакъхе дукха балхаш ду вахка эша товараш арахецача Нохч-ГIалгIай республикерча предприятеша. Ухх юбилейни шера социха арахийцачул 26 процент дукхагIа арахеца лерхI къахьегамхошта эша товараш, царга дIалолар дика лох а дезш.

Къахьегамхошта эша товараш арахецача предприятеша еррига торонаш сарцагIьахай Советски Iаьдала 50 шу дузача дениа сийлениа иакъалахара. Дика къахьег Нохч-ГIалгIай химически завода, Грозненски швейно-производственни объединене, кега гIирс бечаа фабрика, Грозненски консервни завода, кхьча предприятей коллективаша. Грозненски кега гIирс беза фабрика болхлоша хьалхарча квартала план 24-ча марта кхоачашийо. Планах лаьрхIачул совгIа арехийнар къахьегамхошта чIоагIа эшаш пар хоаттали бела бархI эзар пар кега гIирс. Арахецача продукце дикала план ши процент тIехкхоачашъяьй. Иштта дика къахьегаш я Нохч-ГIалгIай химически завода коллектив. Массехк ди хьалхал хьалха кхоачашъяьй цо кхаь бетта план. Планах лаьрхIачул совгIа эзараш сомий мехьа тайп-тайпара басараш, кинига, посуда дIакхачай вай республикерча къахьегамхошка кхьача а па Iеш, вежарашка йолча республикашкарча къахьегамхошка а. Къахьегамхой хьашташ дикаа кхоачашдара къовсам лоаттабеш хьайоагIа Грозненски швейно-производственни объединени. Цхьа ди хьалхол кхоачашдъяь цо квартала план. Къахьегамхошта эша товараш арахеца кхы дукхха а предприятеш я вай республике миштта дика къахьегаш.

Уж къахьегама толамаш хаха а юбилейни шера тIайийца социалистически дехкараш толамца кхоачашде а вIаштIехьлоадл цар къахьегам нийса вIаштIехьбаккхарах. Хан-ханнахьа итогаш ю баьча балха. Балха тIа нийслениа кхоачамбоацараш дIа а доахаш, къахьегама овсарле лакхлургйола хьалда мероприятеш белгалйоах, оборудованега йоазача мощностах болх байт, залача производственни процессашта механизаци ю. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш пахатташ тIахьежам лоаттабу юбилейни шера тIайийна социалистически дехкараш миштта кхоачашду хьожаш.

Ухх юбилейни шера тIайийна социалистически дехкараши пачхьалкхен плани кхоачаш ца еш предприятеш я кхачан, моттигерча, ейгача промышленноста. Цунна цхьана цар кхоачашдац къахьегамхошта эшшача боарамах товараш арахецнага а. Хьалхарча шин бетта план кхоачашъяннар Нохч-ГIалгIай «Терек» яхача хьу чакхйоахача фирма. Ермоловски ДОК-а, Насаран-Вокзаларча майкха завода, Грозненски шурий комбината, кхьча коллективаша. Чурть кхоачачех бизах пайда нийбан цига. Балха юкъекхахьаш дикагIйола методаш, керда техникен технологин. Къахьегама овсарле лакхлургйола, продукци дароегIа хилийтара дола керда нахьбаш лехара болх веза лел. Балха тIа нийслу кхоачамбоацараш дIалахара йола мероприятеш сихха чакхъяхаш. Кулгашца деча хадача болхаш механизаци яц.

Къахьегамхошта эша товараш дукхагIа арахецар санна лоархIаме за нар дикал лакха хилийтар а. Пу лоархIамерча гIулакха е йоагIача хьисапе йоакхо яц вай республикерча цхьайолча предприятешта. Наурски маслосырзавода коллектив арахеца кIолл дикал лоха хилара реализаци па ейтаж йитар цига 13 тонн. «Терек» яхача фирма чуйоагIача Грозненски мебельни фабрике прейскурантах лаьрхIа йоаппа хьаль шкафаш хьана эдаш йитар торгови организацешта. Грозненски швейно-производственни объединене № 3 йолча цехе тийга маIача наьха хачеш дIамига брак йолаш хилара яха тоае хIалхьийтар 245 единица, хIара къахьегамхошка йохка йиш йолаш цоацийна 323. Доха дикал йолаш дув кега гIирс беча фабрика арахеца цхьайола продукци, кхьйолча предприятешца арахецаш бола продукци. Из чIоагIа ватть производствол дукха зе дув пачхьалкхена. Уж санна дела гIуланхай па нийсалийтара предприятей кулгалхоша, партийни профсоюзни организацешка лира къовсам лоаттабе беза.

ТIайийна социалистически дехкараш кхоачашдара болх нийса вIаштIехьбаккхар, социалистически яхь доаггIача хьисапе кулгалдар ю за партийни организацеш хьалхашка латта кертерлар. ШерагIа йоарже ела социалистически яхь юбилейни шера. Хан-ханнахьа итогаш а еш, тIайийца дехкараш миштта кхоачашду хьожаш, пахатташ тIахьожам лоаттабе беза. Балха тIа нийслу кхоачамбоацараш дIалахара хьала мероприятеш чакхъяха еза цар.

Профсоюзни организацешта кхоачашдала дехкоалараш за социалистически яхь керлача формаш бизза пайда эцар. Октябра дезача дIей сийна яьлача яхь юкъеоза йола беррига бахалой. ХIара учасвана, бригадана, сменана дIадовзийта деза хьалханка латта беккъокхамен лоархIамен дехкараш. Къахьегамхоштa чIоагIа эшаш дела товараш дукхагIен дикагIен хилийта деза. Цар хьащташ дикаа кхоачашдара айха бувзам лоаттабе беза торгови организацешта.

Юбилейни шера де лерхIараш кхоачашдеча чIоагIа новкъостал де дезаш ба предприятей инженерно-технически болхлой, специалисташ. Къахьегама овсарле, продукце дикал лакхлургйола керда техника, технологи производствана юкъехьолга, залача производственни процессашта механизаци елга, къахьегамхоша дукхагIа хоатта продукци малагIа я а хьожаш, керда моделаш кийчъелга — цар керттера дехкар да. Кулгашца ду балхаш кIезигагIа хилийта деза. Предприятешкарча дикагIйола метода шоллех биза пайда эцш беза.

Чакхъяьлнай пятилетка шоллагIча шерара хьалхара квартал. ТIайийна социалистически дехкараши къахьегамхой хьашташи кхоачашдара жел эша тороаш йолаш а. Беррига цига тIабахийта къахьегама деза хIара предприяте коллектив Октябра 50 шу дузача дениа сийлениа накъалхара, торгови организацешка къахьегамхошта эша продукци дукхагIа хилийтара. Юбилейни шера тIайийца дехкараши пачхьалкхен плани кхоачаш ца еш цхьаккха предприяти хила йиш яц.

КПСС ЦК ВIАШАГIКХЕТАР

4-ча апреле КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина КПСС Центральни Комитете тIайийцар тIема округий, бIуна группай, ПВО-и флотийи командующеи тIема советий членаши.

ХIанзара дунен хьалкъашта юкъера хьал дувцаш вIашагIкхийттарашна лоацца къамаьл дир новкъоста Л. И. Брежнева, це белгалдаьхар тIема строительства, Эскара а Флота а личин состав Iомайра а кхетамца кхера а хьакъехьара цхьаццадола дешаш. Къаьстта белгалдаьккхар, советски халкъо, Коммунистически парте, Советски правительства, машар безаш йола арахьара политика чIоагIен лерргIен а лелаеш. ДIахо йолача хана а Советски пачхьалкхей тIемах лоарара низ чIоагIбара хьаькъехьа даиман йоакхо ергхилар.

Шийкъамаьл чакхдоаллаш новкъоста Л. И. Брежнева КПСС ЦК, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цIерах дIаххайкадир, Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара накъайолхаш тIема советаша, командираша, политорганаша, партийни организацеша, Советски Гераминцарча Низий ерригача личи состава тIема гIулакхашта а политически а кийчо яра, фелал лакхъяра, вай Даьхе тIемах лоарара низа дIахо а чIоагIбара керда толамаш доахаргхиларах тийша да шоаш, аьнна.

ВIашагIкхийттача бар СССР оборона министра заместителаш, Советски Эскарен тIема - Форда Флоте Керттерча политически управление начальник, гераминцарча низий тайпай тIема советий командующеи членаши.

СОВЕТСКИ IАЬДАЛА 50 ШУ

ЙОККХА КОТАЛО

КАРАБУЛАК. (Телефонаца). Карабулакски буруадеттача нектара № 144 йолча скважине 4-ча апреле мIапарча махкашкара йоккха махкдаьтта кIаж техар. Малгобек-Ачалукхе яхача майдан тIа я из. Пхи миллиметр йолча штуцера гIалла дийнахь-буса скважино луш дола махкдаьтта 77 тонн я.

Цу скважино буруа тохача къаьстта дика къахьийгар бурудеттарий мастераш Чешенко Иван, Наленский Василий, Тихачев Николай, Шилаев Александр керте латтача сменаша. ХIара сменах нормаш тIехкхоачашъю цар.

Скважина тохка дIавенийр мастер Дагоев Мустамбиев кулгалвеча бригадага. Скважинина теккам бечa дика балх йир буруа деттараши Геммертиев Iалаудина, Баноа Мбрахимена, кхьчар.

А. ВАКАЛЮК,
тха штати воаца корр.

КВАРТАЛЬНИ ПЛАН ТIЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

Ухх шера цхьоалагIча квартала Сийлахь-боккхача Октябра сийна тIайийна хиина дехкараш тIехкхоачашдаьд «Назрановский» совхоза хьайбаш лелалераша. Квартальни планах пачхьалкхенга 2000 центнер шура. 930 центнер дулх доахка лерашбар совхоза хьайбашлелалераш. Квартал чакхйоаллаш 3021 центнер шурен 2269 центнер дулхи дIаденнад пачхьалкхенна.

Хьайбай продукци йоахара шерал план 7-гIа декабрь хьатIакхачале кхоачашъе доий лерал хьайбаш лелалераша. Совхозе хьалхле лелаеш я СССР Лаккехьарча Совета депутат Социалистически къахьегама Турпал Барахоева Элбазкъий Лемка. ХIанзале хIара беттача Iаттагара 800 килограмм шура кхьийхай цо. Иштта дика къахьегаш я спипарка Шенцова Елизавета, Iаьсий лелалер Бекоева Забират, бежкагIа бола жа IуЙ Ажигов Султан-Хьамид, Берпев Яхьья, иштта кхьбараш.

А. МАЛЬСАГОВ,
«Назрановский» совхоза зоотехник.

«Октябрьнефть» НПУ хьалха латтачарех цаI я мастер Лукьянов Иван Алексеевич керте латта шоллагIа бригада. Квартала план 101,5 процент кхоачашъяьй цо. Октябра дезача цIейга кхачалехьа тIайийцача социалистически дехкарах планал совгIа дакха дезаш махкдаьтта 150 тонн йолчa, хIанзехьа планал совгIа даьккха махкдаьтта 70 тонн я. Технологически режимах скважинашка болх байтара план 2 процент тIехкхоачашъяьй.

Хьалхашка латта дехкараш цIена кхоачашдеш хиларца белгалбаьннаб из. Гуляев Иван, Дроздова Лидия, кхьбараш.

Сурта тIа: оператор Гуляев Иван Дмитриевич болх хьехаш ва цига практике волча Грозненски махкдаьтта институтта кхоалагIча курсерча студента Абубакаров Мицкала.

И. Пленов сурт.

ДУХХЬАШХА АРАХИЙЦАЙ

Пятилетка шоалагIча шера хьинар айдена къахьегаш я Грозненски «Электроприбор» яхача завода коллектив. Еррига продукци арахецара квартала план 101,3 процент кхоачашъяьй цо. Планах лаьрхIачул совгIа арахийна продукци 15 эзар сома мехьа я. Товарни продукци арахецара кхаь бетта план 101,7 процент кхоачашъяьй завода болхлоша. Продукцена реализаци яра план тIехкхоачаш а еш, планал совгIа дIаяхьийта продукци 71 эзар сома мехьа я.

Октябра 50 шу дузача дениа къахьегама совгIат пийчлара къовсам лоаттабеча тха завода коллектив боккха толам баьккхар март бетта. Вай махка эгара хьалха олха арахийнар электрофильм яхь ворхI аппарат.

Социалистически яхь йоаржаьча завода цехашта юкъе ухх шера хьалха латташ хьайоагIа Майфак Иван Павловича кулгалдеча цхьоалагIча цеха коллектив.

Р. ЧИГРИНА,
Грозненски «Электроприбор» яхача завода планови отдела начальник.

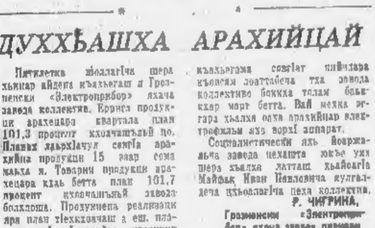

Дика къахьегаш я юбилейни шера Грозненски химически комбината № 32-91 йолча цеха коллектив. Шин бетта планал совгIа кугка продукци арахийцай технологаша, 2,9 процент лоахдена продукцега дIаденар, цехашта юкъерча социалистически яхьа шоллагIа моттиг лелаю къахьегамхоша. Март бетта задание а тIехкхоачашъеш хьайоагIа коллектив. Дика къахьегарца, общественни балха юкъе хьинаре дехьа лацарца белгалбаьннаб ректификаце аппаратчикаш Хапичев Виталийи Коваленко Лилийи (сурта тIа).

И. Пленов сурт.

МИХАГЕН ХИГЕН ЛАЬТТА ДОХА ЦА ДАЙТАРА САГГОТА ДИНЗА ДАРГДОАЦАЧА ГIУЛАКХЕХ

Михаген хиген лаьтта доха ца дайтара саггота дарза даргдоацача гIулакхий хьакъехьарча дешага а хьежа, пунах йоаттIаш бола сецам тIайийнаб КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи. Сецам тIа белгалдоакхх, шаьра аренаши хьукий аренаши йолча районашка дукха лаьтташ доахаш хилар бахьан долаш колхозашен совхозашен юртбоахама культурай хьувкъам доха а тешшаме боацаш а кхебеш хилар.

Казахско ССР-е, Малхбузени Малхбоалени СибарегIарча шаьрача аренний районашка, Украина къулбехьене, Къилбаседа Кавказе, мехкарча дукха кхьча йонашка доа гIеттабеш хьекхача михаша хIара шера хIала хьалхьаш дика дIакхухь лаьттан тIагIоллара хьаьнагIа бола тIоа, дукхагIа лаьттанашка дIайийнача вIачашта юкъ-юкъе денаш а ду, уж йоа а ю, хIаьта цхьацхьайолча районашка хий лехкача лаьттанта йост тIахьехк, хий уха сангараш дIаюхъ, духхула хиш дIахьувла.

Юртбоахама производствана хиво а миштта довкха зо ду лаьттанта Украински ССР, Молдавски ССР, Центрально-Черноземни зоне, Поволжье, мехкарча цхьайолча кхьча районашка. Юта боахаме пайда эцаш доло тоьйла дукха дика лаьтташ доахаду хиво, чIоагIа лехбу цар телаш бола хьувкъам. Доахача хишка а кхьча хьарсахашка а колд южар, территорех доакъаш дукхагIа ду хIара шерара-шера керд-керда доахача орашa, моттигера гидрологически режим толхаю, чIоагIа эшалу лаьттанцара гIулал.

Закавказье лоачал районашка, Карпаташка, Средни Азе селени (колхи тIом вIашагIа а увиц) тоатоашта одхамаш тохах, дIайийнен дIаегIаш хIамаш йоаю, хьалдь гIирсаш, ханнинахьъаш, тIо-наьхъаш лохаду.

Михой хиной лаьтташ доахадарца, йекъалой тевза хьекхача михашен юрта боахаман халкъа боахамн кхьча доашъоштеп довкха зе денпехьа а, лоаламбоацача боахаме мара дац кхаш дораденпи аренаш лорадеш гаьпаш йогIаш ду балхаш, хIаьта дукхача боахамашта уж вIалда деш а лап. Хьуй оасаш дегIа дола дукхаа лаьтташ вона хьала тIа ял, дарна гIулакх делга вIаштIехьлаьккхалан, кхаш лоралe легIача хьуй оасашкара гаьнаш тедаш а вагьеш а я, уж иха тIайогIара деш цхьаьнкха хIама дац.

СССР юрта боахама Министерстван моттигерча цун организацеш, В. И. Ленина цIерагIча Еррегсоюзни юртбоахама Iилмай Академе, юрта боахача йолча Iилма-техкама учреждеша, дукхача партийни советски органий, колхозий, совхозий кулгалхоша теркалбай михой хиной лаьтта доахадарах бола кхерам. Iилман учреждеша отгаьши практике тохкаьи йола михаген хиген лаьттан доха ца дайташ кIайийца хIамаш йоа ца йиташи лорае йиш хулийташ йола лаьтта леладара системаш производствана юкъехьхьара деш хIама дац. Юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара лоалхIамера средство йолга а хоуш йоаттIача тайпара уйла яц лаьтташ лорадe хьуй оасий догIара.

Лаьтта ца доахадайтар дукха къовсам лоаттабара тоьал хьаьнц машинаши кечалаши, хIаьта промышленни предприятеша хьаеш йола машинаши кочалаши во йолаш а доккхий конструктивни кхоачамбоацараш доахаш а моттигаш каст-каста нийслу.

Михаген хиген лаьтта ца доахадайтар дукха лоаттабу къовсам юртбоахама производство дIахо эгIайоалара партеи правительствал чакхдоахача дукхача гIулакхашта юкъе пачхьалкхен керттерча дехкарех цаI лоархI КПСС Центральни Комитетеи СССР Союза Министрий Советеи.

Союзни республикай Министрий Советашта. СССР юрта боахама Министерствана, СССР мелиорацеи хии боахамеи Министерствана, СССР Министрий Совета Пачхьалкхен хьуй боахама комитета. СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» яхача Еррегсоюзни объединенеа моттигерча советски, юртбоахама, хии боахама, хьуй боахама органашта, колхозашта, совхозашта, юртбоахама кхьча предприятешта, хIаьта иштта юрта боахама гIулакхашта йолча Iилма-техкама учреждениешта а тIадиллад михаген хиген лаьтташ ца доахадайтар дукха чакхйоахача организационно-боахама, агротехнически, хьунмелиоративни, гидротехнически мероприятей комплекс плана боарамагIа чакхйоахартйоза гIулакх шерра доаржаделга.

Моттигерча, лаьтташ доахадара дукхалара йоаггIаш йола мероприятеш пайдана хилар хьаьхекхача лаьттанклиматически хьалашка хьежжа юкъекхахьа могаш:

михо дукха лаьтташ доахалуча районашка — дIаювш йола хIавчашпараши оасех дIанийе а еш лаьтта ловрду севообороташ, хулисаш, чIоагIа доахальча лаьттанашка баьш.цкъа дIайийча дукххача шерашка тIаювлача баьций буферни оасаш тIадалийтар, лоаш сецалар, гIомараш юртбоахама гIулакхашта пайда эцара метаргдоаца кхьйола лаьттаниш чIоагIделга а цига хьу йогIалу а, аренаш лорадо хьуй оасаш кегIар. хIаьта миштта юкхаш тIагIоала а йоалийташ бола ца тувсача доахарашца лаьттанна обработка яр кертеерча дIакъе, Казахски ССР, Малхбузени Малхбоалени СибарегIен, Поволжья цхьайолча районий цеганниш залежни лаьттанка;

хиво дукха лаьтташ доахальча районашка — лаьттанна обработка яри юртбоахама культураш босенашка пхьорагIа дIаери, культураш хIае лаьтта ахаре лаккера Iочутта хиш еIезигердоалаш йола лаьттана ечка обработка кхьйола способаш юкъейоалаяри, лаьттан дораергIода севообороташ, юртбоахама культураш оасех дIаери, ирача босешка баьш тIадалийтар, аренаш лораю хьуй оасий дIадогIар, воашта, аьлешта гехьахьа, гIомарий аренашка, хиштен Iамапитен гонахьа гаьнаш дIайогIар, киво лаьтташ доахадара дукхьалара гидротехнически гIирсаш хьалдар (перепадаш, Iамарч, водоемаш, димаши, бердаш чухешар, кхьдараш);

лоахаш районашка — колди тIом вIашагIа а увш доагIача хии дукхьалара гIирсаш хьалдар, босенашка пхьорагIа сангараш ахар, хьу дIайогIар, баьш тIадалийтар, доахаш лоаждду моттигаш хуьц-хувцаш лелаяр, лоамара хьу лораергIйола гIулакхаш зар.

Пухуьха СССР юрта боахама Министерствана, пуй моттигерча органашта, колхозий, совхозий, юртбоахама кхьча предприятей кулгалхоштен специалисташтен могадаьл эггара хьалхарча дергIанна аттагIен пайданаг'ея йола лаьтташ доахадара дукхьалара агротехнически мероприятеш чакхйоахилга.

КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен соцам тIа отталаьл 1968 — 1970 шерашка 324 эзар гектар хургйолча моттигашка аренаш лорарергIйолча хьуи оасий дIадогIара, 827 эзар гектар хургйолча аренаш ьлештен гонахьарча, гIомараш йолаш кхы тайпа шьова доахаш йолча лаьттана гаьнаш йогIаран чIоагIдарах, 89 эзар гектар хургйолча ирача босешка пхьорагIа харшаш дахара, счетна мах 188 миллион сом а болаш лаьттан доахадара дукхьалара гидротехнически колди тIом вIашагIа а увш доагIача хиин дукхьалареи гIирсаш хьаллара балхаш делга.

Союзни республикай Министрий Советаштен СССР юрта боахама Министерствана тIадиллад лаьтташ дукхагIа доха моттигаш тахкаен уж хьагучахарен лаьла тIа хIара шера доахальча а колхозашкарча, совхозашкарча, юртбоахама кхьча предприятешкарча лаьттанка баьш тIадалийтара мел балхаш де деза хоалга.

КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен соцам юрта боахама Министерство, СССР Министрий Совета хьуи боахама Пачхьалкхен комитет, В. И. Ленина цIерагIйола юртбоахама Iилмай Еррегсоюзни Академи, союзни республикай Министрий Советаш лехкарийла вай йоагI-йоагIаш йола Iилмани проектни организацеш юкъе а оаша 1969 ш. I январь хьатIакхачалехьа отта а аь, дIахоача 10 шера республикашкен зонашкен гIолла лаьттан доахадара дукхьалара балхаш дарах йола предложенеш СССР Госпланe дIачуяла.

Союзни белгалдаьккхал, союзни республикай бюджетий ахчан чотах а, хIаьта союзни хоалх долча боахамашта — СССР йоагI-йоагIача министерствашен ведомствашен союзни бюджетера хьахьежален долча ахчаи чотах а доха ца дайташ лаьттаи лорадара гIулакха ухх тайпара балхаш деш хилар:

лаьттан геоботанически тохкамаш делга, лаьттай учет, инвентаризани, цар дикала мах белга а чудоацаш, проектно-тохкама балхаш, лаьтташ доахадара дукхьалара хьунмелиоративни гидротехнически тохкамаш, организационно-боахама, агротехнически, хьунмелиоративни, гидротехнически тохкамаш делга, лаьтташ доахадара дукхьалара организационно-боахама, агротехнически, хьунмелиоративни, гидротехнически мероприятей комплекс чакхъяккхара дувзадениа боахама чухьарен боахамий вIаьарен территори вIаштIехьйоакхилга;

аренаш лорара дьлешта, ерашта, хии бердашта, хий лоатталеча Iамарашта, ихы тайпа метаргдоацача лаьтташта гонахьа оасех хьу йогIилга;

боса сагIонашна пхорагIа харшаш дохаа, лаьтташ доахадара дукхьала гидротехнически Iаьржа ухача хиита дукхьаларен гIирсаш хьалдар;

боахачий юкъе хургнолаш Iамарч, водоемаш, диманаш хьалдар.

СССР юрта боахама Министерствацен союзни республикай Министрий Советаштеи тIадиллад 1968 шера дена хIара шера СССР Министрий Совета Пачхьалкхен хьуи боахама комитетана, СССР мелиорацеи хии боахамеи министерствана, СССР Министрий Совета «Сельхозтехника» яхача Еррегсоюзни объединенеа, хIаьта иштта шоай доалахьа юрта боахама предприятеш йолаш йолча СССР министерствашен ведомствашен даго а дьшла, доха ца дайташ лаьтташ лоралара дергдолча балхий боарамаш, хьахецача ахчайи материально-технически ресурсай боарамаш, уж балхаш кхоачашдара эшача болхлой дукхали алапе-фонди уттаелга а цу дехах йола предложенеш СССР Госпланe хьачуттелга а.

СССР Госплана, СССР юрта боахама Министерствана, союзни республикай Министрий Советаштa тIадиллад СССР халкъа боахам дегIайхьулара шера планий проекташ уттаечазанa совхозашкен пачхьалкхен кхьча юртбоахама предприятешкен лаьтташ доахадаран Iаьржача хиштен дукхьалара балхам дара (аренаш лорае хьуи оасаш дIалогIара, босешка пхорагIа харшаш дахара, лаьтташ доахадара дукхьалара гидротехнически Iаьржа ухача хиштен дукхьаларен гIирсаш хьалдара, Iамарч, водоемаш, диманаш хьалъяра, цунна дувзалена проектно-тохкама балхаш кхоачашдара) «юрта боахаче» яхача дакъана а хIаьта иштта болхлой дукхалгеи алапе фондаш хьежжа а лаьтташ доахадара Iаьржа ухача хиштен дукхьаларен балхаш кхоачашдара дилхаза оргйоалча боахаме юрта боахама организацешта капиталовложенеш хьожаелга.

СССР финансий Министерствана тIадоаллаьл отталаьча порядках чIоагIен долча балхий боарамашка хьежжа пачхьалкхен бюджета средствай чотах хIара шера операционни расходашта даргIа ахча хьежаелга: юрта боахама организашта — колхозашка боахамий шкьара хургдола Iамарч, водоемаш, диманаш хьалъеш, аренаш лорае оасех хьу дIайогIаш, боса сагIонашка пхорагIа харшаш доахаш, лаьтташ доахадара дукхьалара гидротехнически Iаьржа ухача хиша дукхьаларен гIирсаш хьалдеш балхаш хьалдара а хIаьта иштта пунца дувзалена проектно-тохкама балхаш дара а;

хьуи боахама организашта — оаршта, аьлешта, доахача хиший Iамаргийн бердашта йосте гIолла лаьтташ доахадара дукхьала хьу йогIаш, гIомарашкен кхьйолча лаьтташ болача лаьттанкен хьу дIайогIаш балхаш дара а хIаьта иштта пунца дувзалена проектно-тохкама балхаш кхоачашдара а.

СССР Госплана, материально-технически гIулакхашта йолча СССР Министрий Совета Пачхьалкхен комитета, СССР юрта боахама Министерствана, СССР Министрий Совета хьуи боахама Пачхьалкхен комитета, союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад хадьа боахама плана тIа отталаьл лаьтта доахадари Iаьржа ухача хиштен дукхьалара балхаш кхоачашдара хилаза оргйоаца материально-технически ресурсаш хIара шера хьежаж Iалашделга. Пу хана уж лаьхе белгалаьл балхаш чакхдахара хилаза оргйоаца машинаш, оборудовани, материалаш хьалтIа дIателен пачхьалкхен довзахIамегIйолча дехкарех цаI хьесачашдар саниа лархIа деза.

КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен соцам СССР юрта боахама Министерство дехкаоийла вай «Гипроводхоз» «Союзгипролесхоз» институташен хIаьта иштта йоагI-йоагIача Iилма-техкама учреждениешен дакъа а доацаш землеустройства гIулакхашта йолча пачхьалкхен проектни институттийн (гипрозем) землеустроительни экспедицеий кийчда, лаьтташ доахадара дукхьала къовсам лоаттабара организационно-боахама, агротехнически, хьуи мелиоративни, гидротехнически мероприятей комплекс чакхъяккхда эзар хилар терхал а деш, Iилман хьакъехьца бахь а еш, колхозий, совхозий, юртбоахама кхьча предприятей территорешк ийсъара проекташ уттаеш Iалашделга. Лаьтташ доахадара дукхьалара мероприятеш чакхъяха проекташ отташа хана могаду пу цхьан хиика бIарчача полособоасий е хиво е михо лаьтташ доахаль йолча районий доазонашка уж чакхйоахилга отталe. Дукхача объекташка дIа-ина хьожахь ахчах нагахьа а ца деш.

Отталаьл, колхозаша, совхозаша, юртбоахама кхьча предприятеша шоай низашцен средствашцен лаьтташ доахадара дукхьалара еррига агротехнически мероприятеш чакхйоахилга а хIаьта, тоннаш йие, михаха хиха лаьтташ лорадара хьу дIайогIилга гидротехнически гIирсаш хьаллеяги юкъе а доацаш лаьтташ доахадара дукхьала ахы тайпа балхаш делга а, уж производственно-финансови планашта юкъе а ихуьаш.

СССР Госбанка мукъаберинаб лаьттан доахадара дукхьала къовсам лоаттабу техника эзарга дIадохийтаргдолчоа в тIехьа, чIоагIъьача планашта оттаяь лаьтташ доахадара дукхьалара мероприятеш чакхъяхара колхозашта кредиташ теза.

КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен соцам тIа отталаьл, СССР юрта боахама Министерствая моттигерча цун организацеш колхозашка, совхозашка, пачхьалкхен юртбоахама кхьча предприятешка, хIаьта иштта пачхьалкхен вазаса лаьтташка а лаьтташ доахадара дукхьаларча мероприятей комплекс чакхъякхьйолх вIаштIехьбоахаш хилар а йоагI-йоагIаш йола организационно-боахамен агротехнически мероприятеш кхоачашъяра хьалхара бехк тахка безаш хилар а.

Колхозий, совхозий, кхьча предприятей организацей кулгалхошта а специалисташта а хIарана къаьстта божабеш беххтокхам тIабожабаьб йоагI-йоагIача боахама тIачIоагIъяьча лаьттаех пайда нийса эцара, лаьтташ доахадара дукхьалара мероприятеш чакхъяхарь хьалхара, цу лаьттанкара чIоагIлонна егIа гаьнаши лаьтташ доахадара дукхьалара гIирсаши лоралара хьалхара.

СССР мелиорацеи хии боахамеи Министерство а СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» яхача Еррегсоюзни объединени дехкарийла а шоай кара йолча организацей низашца босенашта пхорагIа харшаш доахаш, лаьтташ доахадара дукхьалара гидротехнически Iаьржача хиина дукхьаларен гIирсаш хьалдеш балхаш де.

СССР Министрий Совета Пачхьалкхен хьуи боахама комитета тIадоахавьл аренаш лорае хьуи оасий догIаш, аьлешта, бердашта гонахьа, гIомарий аренашка, аьттув боацача кхьча лаьттанка хьу йогIаш шера оттальча хадкъа боахама планашка хьежжа керттера балхаш кхоачашдаре а хIаьта иштта шоай низашцен средствашцен лаьтташ лорадалу хьу йогIаш йолча колхозашта, совхозашта, юртбоахама кхьча предприятешта кхоачамбара дIайогIа материал хьалххар Iалашделга.

Отталаьл, мелиоративни хьуи боахамеи органаша а «Сельхозтехника» организацей отрядаша а наймни юртбоахама организацешка а хIаьта иштта колхозашца, совхозашца, юртбоахама кхьча предприятешца а дахьа договорех боса сагIонашка харшаш доахаш, лаьтташ доахадара дукхьала гидротехнически гIирсаш хьалдеш, арара лаьтташ лорае хьу дIайогIаш балхаш деш хилар.

СССР юрта боахама Министерствана тIадиллад СССР мелиорацеи хии боахамеи Министерствана, СССР Министрий Совета Пачхьалкхен хьуи боахама комитетана, СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника»

(Чакхдоалар 2-ча оагIув тIа).

МИХАГЕИ ХИГЕИ ЛАЬТТА ДОХА ЦА ДАЙТАРА САГГОТА ДИН[illegible] [illegible]ДОА[illegible]АЧА ГIУЛАКХЕХ

(Йистедаалар. Долалуш 1-чу агIо тIа).

ахача Еррнгсоюзни объединенеца ихьаиа СССР финансай Министерствоца дага а эьхна уж белгалдаь балхаш чаккхдахара типови подрядни договор отталелгеи чIагIъелген.

Союзни республикай Министрий Советашта, СССР Министрий Совета Паччахьалкхен хьун боахача комитета, СССР мелиорацеи хин боахамен Министерствана, СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» ахача Еррнгсоюзни объединенеца тIадиллад хIана долаш дола хьун боахамаш чIагIделга а хIьата нитта яханза яргйоанача моттигашка хьунмелиоративни станнеш, паччахьалкхен хьун питомникаш, ремонтни мастерскеш, мелиоративни механизированни отрядаш вIашагIйохкилга а эшшача техникаца уж кийчъелген кадрамна Iалашъелген а.

СССР Госплана, материально - технически Iалашеи гIулакхашта йолча СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитета, СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» ахача Еррнгсоюзни объединенеца тIаложадаьд хивон михои лаьтташ лохадарца къовсам лоаттабеш ду балхаш кхоачашдаван арара лаьтташ лораду хьу дIайогIаран хилалза яргйоаца тракторащ, автомобилаш, юртбоахама машинаш, кечалаш, приспособленеш, цу балхий шера боарамашка хьежна, «юрта боахам» ахача лаьъьата гIоллачча фондий чотах СССР Министрий Совета Паччахьалкхен хьун боахама комитета телга шера планашка уттадар.

Тракторни юртбоахама машиностроенен Министерство дехкарийла я бутт ха яалехьа СССР юрта боахама Министерствица, СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» ахача Еррнгсоюзни объединенеца, СССР Министрий Совета Паччахьалкхен хьун боахама комитетаца дага а эьхна лаьтташ дохадара духьалара балхаш деран арара лаьтташ лораде хьу дIайогIаран ца хилча яргйоаца машинаши кечалаши хьаара гIулакха 1967—1970 шерашка дергдолча опытно - конструкторски балхий план чIоагIье, уж машинаши кечалаши бокъонца мел эш хилийтара де лезар а даь.

Союзи тIа оттадаьд лаьтташ лораде дIаегIача еррнгача гаьнашта 1967—1968 шерашка инвентаризаци елга а инвентаризаце материалех хIара колхозе, совхозе, хьун боахаме лаьтташ лорадара дIаегIача гаьний мелиоративни чIагIIалсаи лоархIам лакххбара, уж эгIа моттигаш кхы тIа а хьалйизаран царна реконструкци яран, дIаегIача гаьнашта дуламдергашцеи царна хулча дезаращцеи къовсам лоаттабара, хIьата нитта уж па тедийташи доханга хаг ца яйташи лоралга вIашгIехьалккхара чаккхъяха мероприятеш кийчъелга а.

Казахски ССР-ан СибарегIен шаьрача арений районашкен хьекхача михашка лаьтташ доха да дайтар духьа КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои Казахски ССР Министрий Совета, РСФСР Министрий Совета, СССР юрта боахма Министерствана Iалашне аьнна тIадиллад:

колхозашка, совхозашка, юртбоахама кхыча предприятешка 1967—1968 шерашка дохадаь деррига лаьтташ меллад хьожилга, лаьтташ доха доладенна моттигаш хьагучабоахилга, цу лаьттаех хIара боахаме пайда эцара порядок белгалйоакхилга;

лаьттанча обработка ярен юртбоахама культураш ахеярен керда технологи юкъейоалаяра а эшшача моттигашка кхаш лораде хьун оаций дIадогIара а, хIьата нитта хIара боахаме лаьтта дохаргдоацача тайпара территори нийс а еш, боахама чухьарча землеустройствана комплексни проекташ оттаеста вIаштIехьлакхара а къьастта уйла тIа а йохийташ, михага лаьтташ дохадайтаргдоацаш йола. Iилман нахъъашна бакъъеш хьахьекна лаьтта леладара системаш колхозашка, совхозашка, юртбоахама кхыча предприятешка юкъекхухьилга.

СССР юрта боахама Министерствана мукъабеннаб лаьтташ лорадара гIулакха министерства Центральни аппарате цун штатех совгIа хургйолаш паччахьалкхен инспекци вIашагIйолла. Цунга хьежжа оттадаьд, лаьтташта паччахьалкхен учет яра а михагеи хигеи лаьтта доха ца дайтара а СССР юрта боахма Министерства енна предложенеш дехкар а даь кхоачашъе аьнна тIайожаю еррнгача предприятешта, учрежденешта, организацешта, хьаннагIчун хоалаьхьа уж хле а.

Союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад лаьтта лорадара йолча инспекторски служба а хIьата нитта союзни автономни республикай юрта боахама министерствай, областной (краевой) юрта боахама управленей кхаш лораде колхозашка, совхозашка дIаегIача хьунашта хьун боахам лелабаран йолча подразделеней а структурен штаташи кийчъе а чIоагIъе а 1968 шера дена, нагахьа санна хилалза даргдоацаш дале, вокхкагIа волча инженера - землеустроителен вокхкагIа волча агролесомелиораторен (вокххагIа волча лесничие) гIулакхаш кхы тIа а районни юртбоахама органий штаташта юкъехьолга а.

Оттадаьд, районерча керттерча (воккхагIа волча) землеустроитело ихьан ханна лаьтташ лорадара гIулакхашта волча районни инспектора декхараш а кхоачашдеш хилар.

СССР Министрий Совета профессионально - технически образоване гIулакхашта йолча паччахьалкхен комитетан союзни республикай Министрий Советаштеи тIадожадаьд юрташкарча профессионально - технически училищай дешара - производствени база шеръелга а 1968—69 дешара шера дена цар чу агролесомелиораци агролесомелиоративни балхашта мелиораци яреи гIулакха квалификацированни болхлой кийчбар вIаштIехьдоаккхилга а.

Оттадаьд, михои хивои дохадергдоацаш лаьтташ лорадара дешашта лаьрхIа колхозий, совхозий, кхыча боахамий кулгалхойи специалистийн квалификаци лаккхъелга хIана ву[illegible] бац беш йолаш. КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советои 1966 шера 15 январа [illegible] вIашагIъеххача факультеташкен юртбоахама кадрий квалификаци лаккхъеча школашкен вIаштIехьдоаккхаш хилар. СССР Министрий Совета Паччахьалкхен хьун боахама комитета системерча предприятейн организацейн производствени кадрай квалификаци лаккхъю лоацнача ханна ихьача курсашка а хIьаьа [illegible] профессионально - технически училищашка а.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои СССР юрта боахама Министерствана, СССР мелиорацеи хин боахамен Министерствана, В. И. Ленина цIерагIча Еррнгсоюзни юртбоахама Iилмай Академена, СССР лакхерчеи юкъерча специальни образоване Министерствана, СССР Iилмай Академена, СССР Министрий Совета Паччахьалкхен хьун боахама комитета, Союзни республикай Министрий Советашта тIадожадаьд лаьтташ дохадарна къовсам лоаттабаран лаьтташ лораде хьун оацей дIадогIаран деш дола Iилман балхаш малагIча хьала тIа да хьожилга а цу даьхъе деш дола тохкамаш пвлантара денз тоалаван практике тахкаь йола лаьтташ лорадара, цар беркат совдаккхара четодаш производствана юкъехьхьаран де дезар делга а, лаьтташ дохадарца лоаттабеча къовсама дагъкъе тохкамаш деча институтийн областной опытни станцейн лабораторнеш а отделаш а кадраш чIоагIъелген оборудованеца кийчъелген.

[illegible] ресурс[illegible] паччахьалкхен [illegible] - тохкама [illegible] Мос[illegible] ласте) мехка лаьттай ресурсех пайда дикагIа эцара дешаш Iилман навкъада кийчдара а дохадергдоацаш лаьтташ лорадара а, лаьттаех пайда эцарен лаьтташ нийса леладерен гIулакх вIаштIехьдаккхар методаш кийчъяра, лаьттай дикала учет леладаран мах баран, парех пайда [illegible]. Цу совгIа, цу бежалъаьча института нитта тIадуалл союзни республикай юрта боахама министерствай землеустройства гIулакхашта йолча паччахьалкхен проектни институташа (гипрозема) чаккхдоахача балхаш та Iилми - методически гIулакхдера а.

СССР юрта боахама Министерство, СССР Министрий Совета Паччахьалкхен хьун боахама комитет, союзни автономни республикай Министрий Советаш, крайисполкомаши облисполкомаши дехкарийла я колхозашта, совхозашта, хьун боахамийн мелиоративни предприятешен организацешта михагеи хигеи доха ца дайташ лаьттанна лорадеш ду балхаш кхоачашдара ошал дола новкъостал де, оттаь хазанеш бIьаьстан юкъен гураьйен кхашка деча балхий итогашка гIолла кхоачаш миитта аьй хьежа а лаьтташ лорадарах цар беркат совдаккхарах балхаш деча хьагучадаьха кхоачамбоацараш дIадаккхара де дезар де а.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои дамна дергдоацаш лаьхIад лаьтташ михагеи хигеи доха ца дайтара, лаьтта — деррнгача халкъа юкъара рузкъа а юртбоахама продуктий дукхагIа кхаьа бола кертте ра йаст а с хьу дIайогIаран из хьуйнат деш леладаран чаккхйоахача мероприятешта кепайоавон тIа, кино, радио, чу, телевидене гIолла, кхыча средствашца ен йола пропаганда чIоагIъелга.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои [illegible], лаьттана михагеи хигеи доха ца дайтар духьа дайн къовсам леаттабелга деррнгача халкъа юкъара гIулакх хилар. Цу къовсама дукхаг балхара тIайна ца юртбоахамий лаьттам моттаьхьа леаттаьнадеген цар дикал толенген, лаьттай беркат совдаккхилга, юртбоахама культурай хьуннаьа лайбелга а уж еррнгай а дукхагIа чухьанига а, хIьата долче, мехка эшача лаьттанцарен хьайбашкарен йоалача продукташца из бизагIа Iалашбелга а.

Союзни республикай Компартей ЦК-аша Министрий Советаши, парте крайкомаш а обкомаш а, автономни республикай Министрий Советаш, крайисполкомаши облисполкомаши, парте райкомаши райисполкомаши дехкарийла я михагеи хигеи лаьтташ доха ца дайтара чаккхъяха оттаь мероприятеш чакх миитта йоах хьожаш дена тIахьожам лоаттабелга вIаштIехьдаккха, уж мероприятеш чаккхъяхара ца хилча дергдоаца новкъостал колхозаштен совхозаштен, хьун боахама а мелиоративни а организацештен предприятештен де.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАША ДИЙЦАРАШ КХОАЧАШДУ

Наьсаран «Электроинструмент» заводе хиннача партийни отчетно-хоржамий собране коммунисташа духха критика йир партбюрона, партийно - политически болх тоабара предложенеш йоалайир.

Цу собране дийцача кхоачамбоацарех заводе коллективе партийно-кхетама болх лелара беш хилар, коммунисташа болхлошта хьалхашка докладаши лекцеш ца ешилга, кхыдараш а.

Отчетни собрани хинначул тIехьагIа керда хоржача партбюрос кхоачамбоацараш дIадахара тийнна предложенеш ларде а дувцаш балха план оттайир.

Из план кхоачашъеш кIезига болх баьбиц оаха. Масала, политико-кхетама болх тоабе лерIаш, бюрос дийцаб «Знание» яхача общества заводерча лекторски группо (председатела нов. Шарипов) беча балхах. 1967 шера хьалхарча ах шера де дезачун план оттайир, общественни, экономически, кхыча темаех йола лекцеш ешара инженерно - техническеи болхлой, гIулакхера нах юкъеэа лаьрхIар. Нитта план оттаяра йиш хилийтар политико - кхетама болх тоабе.

Цу хана дена завода болхлошта дукха лекцеш йийшай оаха. Чаккхьаьккхай хаттарийн жопийк сайре. Из сайре кийчъеш хьинаре дакъа лоацаш хилар районера лораш, суда, милице, прокуратура, района кхыча органий болхлой. ХIьата нитта дика чаккхъьалар къонача хаьржархой сайре я.

Цар а уж санна долча кхыча гIулакхаша а йиш хилийтар завода болхлой кхетам лаккхбе, къахьегама дисциплина тоае.

Отчетно - хоржамий собране нитта дийцалар социалистически яхьеи коммунистически къахьегама болламахи холь дош а. белгалдаьккхар завода парторганизаце бюро профсоюза комитета балхага кIезига хьожаш хилар, социалистически яхь йоархахра, цун итогаш яра, уж дIайовзийтара ледара бол беш хилар.

ЛаьрхIа цу деша хетаяь заседани йир партбюрос, заводской комитета председатела нов. Енлбевас доклад а еш. Цул тIехьагIа социалистически яхья итогаш яра йола комисси хоржар. Из комисси хIана болх беш я. Цун керте латт планово-производствени отдела начальник нов. Гагиев. Социалистически яхья итогаш комиссе хIара денна, хьоахамий Доска тIа яхарал совгIа завода радиоца гIолла юкъ уж. ХьалхагIа оаха карара-кара тела байрах хьожайора квартале котьъаьнача коллективана, хIьата кIана из байрах котьъаьнача коллективана хIара бетта лу.

Завода болхлой юкъара лехкараш хоза яа а даь, завода ков хьалтеха лоакх. Завода дикагIбола болхлой тIаязбергболаш сийлен Доска кийчъаьд. ХIанз цу тIа за дикагIболча болхлой 14 портрет.

Дукха хIама даьд оаха коммунистически къахьегама тIехьара болам шерагIа боаржабара а. ХIана из кийлен цIи яхка къовсам лоаттабеш 240 саг ва заводе, хIьата 16 бригада я коммунистически къахьегама коллектива цIи лаккхара тIехьа къовсам лоаттабеш.

Отчетно - хоржама собране коммуниста ша дийцар хьалхагIа тIанийца лийна решенеш кхоачашъяра тIехьожам лоаттабара, кхылола а денаш.

ХIанз эргIанара партийни собрани дIайолаялаехьа парторганизаце секретара а цун заместителя хоам бу хьалха тIанийца хиина решенеш кхоачашъярах.

ХIьата болхлой быта хьакъехьа а кIезига хIама дьалад оаха. Столове болх тоабаьб, болхлой дIа-юха кхухла автобус Iалашъяьй.

Цхьабакъда, кIезига зад де дезараш а. Балхара дукха нах дIабузлаш, цар метта кхыбараш хьанйбеш моттигаш нийслу хIана а, ледара карерзаю керда техника. Уж цIенхашттара кхоачамбоацараш дIадаха гIерташ болх беш я партийни организаци, завода коммунисташ.

Н. ПАШЕННЫХ,
Наьсаран «Электроинструмент» завода партбюро секретарь.

АГИТАТОРА ДОШ

Дувцача хана дена Сунженски хин дехкара системий управлене агронома болх беш ва Михаил Николаевич Данилейко. Ер ма лий, аьнна, дувца цо даь тIехдьнна доккхий хIамаш деце я, юртахошта дика вовзаш а везаш а ва Михаил Николаевич. Царна гуча да деррига цун вахар. МоллагIа даь, вахаре пайдена хургдола цхьа хIама деш волаш йоаккха ва чIоагIа сагота йоакх цо.

Керда мел дар, тIехьале беркате хургйолаш мел дар хьал а лоацаш, царна пропаганда еш, царна нах тIехьабоахаш хиларал совнагIа геттара дика агитатор а ва Данилейко. 53 таргIа саг вахача № 27 йолча кубике массаза а агитатор хургволаш хьожаваь партийни организаце коммунист Данилейко. Хала бале а, чIоагIа сийлахьа ше лоархIа агитатора болх раьза хинна дIаболабир цо.

Чаккхдаьлар балха зи. Ший цIагIа чувахалехьа шийна дика йовзаш йолча кхыча квартире воза агитатор Данилейко. ХьалхагIа дийнацача бесса, цига гулбеннабар гоналхьара лоалахой. Шо-шоай дагадар дувцаш, безаме хабар хоттаху гулбеннарашта юкъе. Хезачун дега тIа дужаргдолча, дешаца, гоналхьарча вахаре гуш долча хIамашца дIайовзийт агитатора Коммунистически партеи Советски правительстван политика, цар къахьегамхой еш йола йоавхо, кхетадайт хьалхашка латта керттера дехкар а цу дехкарах хIаранега кхоача дакъа а. Цо ше дувцачох бокъонца темабу лаъувгIараш. Агитатора хIара деша нах тешар — из я коммуниста - агитатора эггара дикагIа йола оагIув.

Ший агитационно - массови балха тIа цо къьастта боккха тервам тIабохийт вай парте политика наха вIоаргга дIайовзийтара, КПСС XXIII съезда решенеш ларде а лаьца болх беш йолча Коммунистически парте халкъ паргIата закххарал, советски паччахьалкхе чIоагIъярал, тоарал дезагIа ихьаикха а хIама доадилга дIахайтара.

Дика беркат а доалаш цо болх беча коллективе наха сий деш а лоархIаш а ва агитатор Данилейко. Агитатор хиларал совнагIа, хIара оршот дийнахьа сайрийна Михаил Николаевича ший коллективерча коммунисташта политэкономи хьехаш занятеш а ю марксизма - ленинизма лараш Iомаеча шоллагIча шера дешача школе.

— Сатийнка Iе йиш йолаш ха яц хIанз вайна тIалаттар, — йоах ков Данилейко, — дика а но а йоаккхий событеш я дувен тIа латтараш. гаргакхоачаш лат Советски Iаьдал атта 50 шу дуза лекха цIей.

Мишта, малагIча боаране лакхлургьа укх юбилейни шера халкъа хьалторо, фу деш я вай паччахьалкхе советски нах кхы а дукхагIа паргIата бахара, мишта лакхлургьа бахархой реальни доходаш, мел тIакхетаргда нахага дIакхоачаш дола товараш, мишта хургла наха чуIе цIеноп, берий учрежденеш, эшача гIулакхашта нах IалашбеIш йола предприятеш хьалъелга — уж а уж санна кхыдараш а харца хьаштлолаш ба советски нах. Цу деррнгача хаттарашта жоп дала атта дац. Наха йнзад лоIам хургболча тайпара цар хаттарашта жоп далара геттара дукха къахьега, деша, лаха дезаш хул агитатор нов. Данилейко.

Нахаца ше беча балха заман керда формаш лохаш, кхьметтел оаза лош а дикагIа дужаргдар лохаш ва агитатор Михаил Николаевич. — Даиман дикагIа йола формаш лохаш хилар — из да идеологически фронте беркат заргдар, — йоах цо.

Бокъанца бакъда цо яхар. Агитатор—массанена икъ а боахаш, хьалхаваьнна вода саг. Нитта из дла йиш йолаш ва агитатор Михаил Николаевич Данилейко.

И. ЧУНИХИН,
КПСС Сунженски райкома пропаганди агитацеи отдела инструктор.

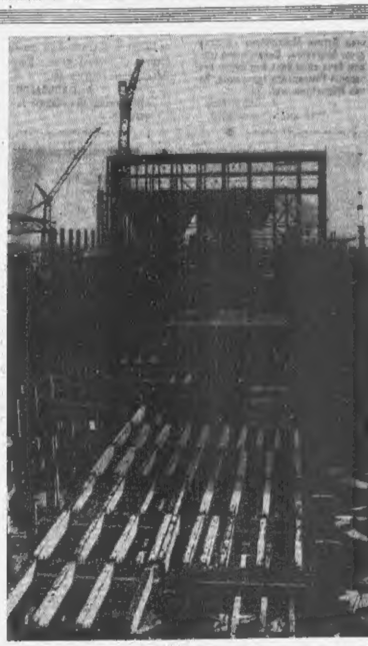

КОМИ АССР. ДогIаукош латт Сыктывкарски хьунпромышленни комплекса корпусаш. Дукха ха яц хIанз гIаьльата йенкка промышленни гIишлош йолча моттиге ялхха хьу мера кхы цхьанкха а хIама доацаш хинн. Денгара денга дукхагIа келуш, паклуш довгIа керттерча корпуса гIовнаш. Советски Iаьдала юбилейни шийна социалистически яхь хьоржий гIишлошъярашта монтажникаштен юкъе.

СУРТА ТIА: кхаьъаш латтача хьунпромышленни комплекса керттера корпус.

А. Овчинникова сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДАДАРАШ ЮКЪЕКХУВЛАШ

Пятилетка шоллагIча шера план кхоачашъяра хьинаре къахьегаш я Къилбаседа-Кавказски машинальгIкъа Грозненски отделене коллектив.

Цо къьастта йоакхо ю локомотивни депорча тепловозех дикагIа пайда эцара. Къахьегама дикагIйола методаш балха юкъекхухьаш болх бу отделене диспетчераша нн. Санова, Никитина, кхычар. Нитта дика къахьегаш ба отделене дежурнеш нн. Клименко, Малкин.

Цу деррнгех а доакха беркат даьннад. Масала, хIана пассажирски поездаш кхувла, маневрови балхашта йола еррига локомотивни бригадаш хIарана цIерагIа оттаьча графиках болх беш я. хIьата мухь дIа-хьа кхухьачара 80 процент йола локомотивни бригадаш машинисташ кхайка балха хьабеха ца безача графиках болх беш я. Дикка тоабеннаб пассажирски а мухь кхухьа а поездаш дIа-хьа кхувлара болх.

Дукха за диспетчера инициативах тийна. Масала, диспетчера Санова локомотива машинистаца дага а ваьнна, ши сахьат тIехьагIа дIалхха саъча сборни поезда кийчъяь. лаьтта вагонаш транзитни поезда тIехьа а тесса цу пянех йолча станцешка тIаихийтар. Цу гIулакхо торо хилийтар хIара вагона лаьрхIача ши сахьат ха кхое а сборни поезд йига еза локомотив кхыча балха мукъаьдийта а.

Советски Iаьдала 50 шу дозара сийна лоржача социалистически яхье котало яккхарах вагонни депо коммунистически къахьегама коллектива Къилбаседа-Кавказски машинальгIкъа управлене карара-кара тела Ше байрахк елар. Вагонникаша укх шера шин бетта цистернаш мехкаьтта тудотта кийчъяра план тIехкхоачашъяьй, планал совгIа 3 эзарол тIех цистерн кийчийр. Промывальщикаша цистернаш кийчъеш йоаккха ха 43 минути еррига подвижной состава деповски коллектораштен вагонашта текущни ремонт еча сеца латташ йоакхха ха 5 сахьати лоацъяьй. Январ феврали шин бетта вагонашта ремонт ераша 11400 сом паччахьалкхен ахча кхоадъаьд.

IалаьмаIе дукха да локомотивни машинистий хьинарах, балха гоналах тийна. Цар дика лакъа лоац Грозненски машинальгIкъахоша Сийлахь-боккхача Октябра юбилея сийна къахьегама совгIаташ кийчдеча. Масала, тепловозий машинисташа нн. Карцева, Пыжова, Малнухова, кхычар хIарине [illegible] поезда лоалл лакхлар бахьан долаш планал совгIа мехкдаьтта продуктай эзарашта дIакхьар. Нормал тIех доаз [illegible] поезд кIайигар — [illegible], сухал, инерци, локомотивни [illegible] доллача хIамаш лоархIаш [illegible] хьисап долаш машинист хиларах. Поездной диспетчера Н. Никитина тепловозникаша вIаштIехьдаьккхар поездаш сихагIа а лозал тIехлолаш а дIа-хьа кхувлалга. Боккха пайда баьлар нунах — дукхъала март бетта лхийтта тийнахьа баьча балхах залилел совгIа дIа-хьа йихьар 70 эзар тонн мехкаьтта продукташ.

М. ПАНОВ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

ГIИЛМАН ЛАРДА ТIА ВIАШТIЕХЬБОАККХ БОЛХ

«МАЛГОБЕКНЕФТЬ» мехкадаьтта - промыслени управлене къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара балхий планаш бокъонца уттае йолайир 1968 шера, НОТ-а лаборатори хьайийлача дена.

Дукха къахьега дийнар хIара сага балха моттиг миитта кийчъяьй, болх хикагIа бе вIаштIехьдаккхара фу де лоза тохкаш. Масала, НПУ ремонтно-механически цехерча токарни участке турбашта хиргдоаха ихо станок я. Тохеро балха ханах миитта цайха эц хьошаш ьнча анализах гучаьалар УТБ яха турбаш станока хьатIакхухьаш хилдьалхха [illegible] юкхухьаш, [illegible] дерига а дIааьхIача кулг-кара 28 метр тохабе, керчае еаш яр цхоах хIара турба. Уж еррнга а операцеш нь алладда сепа латтар станок.

Станокаш сеха леттаргIенеш, турбаш хьатIаттахьа еаргIйпкаш уж Iохе а лаха дIоовттайир, хIьата турбаш дIа-хьа хьовзадра. хьадьайира балхаш станокаш дIаьттаьча доалача электротельферана дергдолаш кийсдир. 28 метр дIа-юха тохае, керчае еаш хинна турбаш 8 метрга хьоячаш лоацйир, балха овсарле хьежойнеи совгIа лакхъелар.

Мехкдаьтте доккхара дикагIа йола методаш балха юкъехьара КхьалагIча промысле мехкдаьтта доккхара технологически процесса анализ йир. Цунах гучаьалар, хебита бустам бойккхаш хилча чура хьалъуха мехкдаьтта шлейфа тIара тоапни установка тIа а юха шлейфа тIа а доаккхача юкъа цIеж етта скважина соцаш езаш хулга. Из сецар бахьан - долаш дукха мехкдаьтта хус хьа ца доаккхаш, тахх скважина балха режим. ХIьата трапни установка скважина соца ца еш бустам баккха йиш я. Из нитта за а лу кхьча промыслешка.

ХIана беррига операторш скважина соца ца а еш хебита бустам баккхара балха методаш Iомаяь ба. Цу гIулакхо торо хилийтай шу чаккхдалалехьа совленагIа эзар тоня мехкдаьтта даккха.

Анадиз яй скважинашта лаьттанна кIалхара ремонт ечар буровой турбаш Iочахийтарен хьалъзарен балха. Цу балха инженера Ковалена методах лаьттанна кIала скважинашта ремонт ю болхлой Iомаберголаш типовой инструктани карта оттаьяь. Цо торо хуллийтаргIа цу балхашта [illegible] 25 процент кIезагIе.

КЪАХЬЕГАМА нормированеи алапеи гIулакх тоехар дукха хIара бригада балха хьал теркал а деш зем баьккхар мехкдаьтта доаккхача операторий балха хье. Цу гIулакхо хьалхекхар скважинаш тIа болх беш вола 37 саг кхычахьарча балхашта мукъадалийта йиш хилар.

Скважинашкара болхлой дукха къахьега дезар шоай смена чаккхъьаннлчул тIехьагIа гонахьара йоархIаш хIайовхаш. Цу гIулакха хIана гербоаццей дурх бу скважина гонахьа.

Дикка балхаш даьд къахьегама хьалаш тоабар. Масала, товара пхьатарра шин сахьата болх беш хинча, хьалхавча сахьата [illegible] хух, [illegible]. ТIаккха цу [illegible] хух. Цу гIулакха бокъонца [illegible] баьккха, хIана токарий балха машинашка се а а лелаюргдолаш режим оттаьй. Механически цехера сергал кхоачашболлаш йоацилга хайча [illegible] тай.

Предприятей болхлой квалификаци а культурни боарам а лакхбара вIашагIъеккхай токарий гонаш лакхъэ кхза бетта йола курсаш, балха опыт йоаза кхыча предприятешка болхлой ухилга вIаштIехьаьккхиз, хIьата мехкдаьтте доаккхача мехка кхыча районашка специалисташ командировке ахийта а лаьрIад. Болхлой кино, театрешка, музейшка, исторически моттигашка, туристически похмодашка ахара планаш оттаяьй.

ПРОИЗВОДСТВАНА доах дара балха анализе а дIане мера доланеIадаш тхо. Производствана доал дара болх Iилманца вIаштIехьбаккхара методика, цу балха норма, опыт йоавийташ йола пособи ца хилар бахьан долаш хIамалехьа а дика новкъарлеваш нийслу.

ДIахахача шера шоллагIа ах шу кевлуш планированеи экономически стимулированеи кердача хьалашка болх бара хоалача хана оттаьяр мехкдаьтта дакхара, лаьттана кIала ремонт яра, буруш тоаара бригадай, ремонтно-механически цеха, автопарка, транспортни контора болхлой къахьегам Iилманца вIаштехьбаккхара планаш. Уж кхоачашъяьхь шера 118,5 эзар сом пайда хул.

Тха балхацарча кхоачамбоацарех за балха тIа лакххача хинах (повременщикаш) алапи дIадеча наьха къахьегам нормированеи ьа ца хилар. ХIьата, керттерча лаьхье, дукхагIбараш балха харах алапи дIадеш ба. Масала, балха кулгалдеш бола мастераш технически нормированни дика йовзаш бац, ледара вIаштIехьбоахкх цар къахьегам а. Къьастта зенна да мел болхлой алапагIа бокъонца тахха а ца тохкаш, хьалха хиннача тайпара планаш уттаелга.

Къахьегам дика вIаштIехьбаккхаб Iалаьмате чIоагIа новкъарле ю материально - технически Iалашо еаза хилар, кхоачамболлаш транспорт ца хилар, къьастта тIа промысле санна объекташ лоржа ялаш хилча.

Масала, баьча тохкамах тхона гучаьалар материально-технически Iалашеи бехкагIа мехкдаьтта доаккхача операторий балха заман 10 процент овсарле йоалаш йоаш хилар. транспорта график [illegible] хIара [illegible] 290 [illegible] хIаране 19 минот балха за йовш хилар. ХIьата, масала, лаьттанна кIала ремонт ечар болх нийса вIаштIехь ца баккхаьах мастерен диспетчерен бехкагIа хIара бригада 1 сахьати 45 минути за йов.

Вай лаккхехьа мел хьоахадар за лоархIараш, карагIайнараш, техкача гучаьалараш ва. Вакъа, Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дузача укх юбилейни шера «Малгобекнефть» НПУ мехкдаьтта доахарашта, бурол леттарашта, скважинашта лаьттанна кIала ремонт ерашта хьалхашка латта сийлен а беххтоахаче а дехкараш кхоачашдеча лазза шийта дойгIа дакъа хьалоаьаргда управленерча къахьегам Iилманца вIаштIехьбаккхара (НОТ-а) лабораторе специалисташ.

Я. БЕЛХАРОЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ НОТ лаборатори начальник.

Октябра сийна лоржача яхье хьалха латташ хьайсгIа Грозненски швейно - производствени объединене цхьаьалгIча цехо коллектив. Хьалхарча квартала план 106.5 процент кхоачашъяьй цо. Планах лаьрхIачул совгIа тийга хIамаш 5.4 эзар сом мехьа я. Тегача хIамашна дIабеда мах пахбалх а кходаьд эзараш сомаш ахча. Наьъстта дика къахьегаш ба цига хIамаш тегараш Касирова Елена, Врустамян Галина, Шиннова Нина, Биндова Валентина.

СУРТА ТIА: хIамаш тегаш йоалл Шиннова Нина.

И. Пикова сурт.

ХЬАЙБАШ ДЕБАДАРА

Хьайбай продуктивность дІахо лакхъяре лоархІаме да со доахан Іаьхара не литари Іаьсий ца хилийтари. Цох тийша за доахан дІахо дебалелга, дукх, шура хукхагІа йоаххилга.

Доахан Іаьхара ше дисийтар дукъа еча профилактике лоархІаметІарча хьалех цаІ да уж дикача доакъарашца кхоабилга, царна эша санитарно - зоогигиенически хьалаш хилийтар, дахка дезашна доахан дикка кийчдар.

Доахан дахка кийчделга дукхача боахамашка терхал цІа деш дуъ. Царна аггара дикагІа лича а дер фуд аьлча, из да дахка 15—20 ди ошаш воакха доахах уж хьакъоастадар.

Цхьайолча фермашка шура луш леце а, дахка деалленна доалча, лахийта а дІахе шура хукхагІа телийта а кийчде деваш доза доахан асалагІча доакъарашна кхоаб, рациона юкъе хукхагІа да ниста доакъараш (силос, жом, барда), хІаьта хилинза дертІоваараш хац. Уж хІамаш бехьан долаш чекга лазараш хул дахка кийчденнача доахана, дахка а дахкалехьа тишху, йиаь хІама дегІаца нийса дІакхастац, кІеанглу цІийнара каротин, фосфор, кальций, щелочь, пулухьа шу тайпара кхаьбача доахана Іедин дола Іаьсий эсала хул. Йиаь хІама дегІах лика цІ латаш а тишзенна а долча доахангара хьа ца йоакххаш юсс Іалавмате дукха шура. Кийч ца дош дехкача доахана видохринни регуляци тал, хукхагІа йолча хана тІагІа Іо ца ош чу хьелу. Іаьара а ца йоалаш тІагІа чуйнсача, хукхагІа йолча хана, матхана йий хул, хІаьта цунах доахан Іаьхара а дуc.

Доахан дахка кийчдара, йиаь хІама дегІах нийса дІалатийтара дахка 1,5 — 2 бутт эшаш рециона юкъера дІадаха деза листа доакъараш, рациона юкъера доакъараш эшшача боарине белоаш, углеводаш минеральни веществаш хургІолаш нийсле деза. ГуІран Іан замалахьа доахан чусоцдаьча хана кораникашкара дахкартгола доахан цхьа группа а аь шеош лоаттаме деза, хІаьта ахкан замалахьа лаьгІеннашкара дикагІа йола участкаш церан хьакъоастае ваa.

Плааt буха доахан Іаьхара дисари Іоді Іаьсий эсала хилари чу сохалийчe хана уж ве кхайери ве лелалари бахьна долаш а доацаш, организма патологически хьйа бахьаш дохаш ю яхаран.

Укх тІеххьарча шерашка шура лу доахан лелаенча боахамашка шерра дийрхал Іаьсариьа хула диспепсия яха лазар; хукхагІча хира токсически форме лел из. Из лазар дарж рациона юкъе ниста доакъараш хукхагІа телача. Мичча доакъараш юкъе доаца рациона уттаенча Нохий - Юрта, Советски, Ведана районий боахамашка а республикерча белхлойн колхоашкойн шоай доалахьарча хоахамна а из тайпа лазар хилац.

Лазар долча хана Іаьсий дегІацара температура боаранагІа хул, бахьда, доакъарий чам хидап, уж дІалелалац, гІоарал дол, са хала доах, тІатІа чІоагІлу дер чура лазар. Из лазар хилийта Іаьсий сов дукха доа кхаьста хукхагІа дон уж Іодаьча хьалхарча 2—7 дийнахьа.

Чусоццадьча хана пхоарача доаханна, дахкаль 1,5 — 2 бутт хьалхагІа цІ а телаш лита дола миста доакъараш. ХІаьта организмана эшаш йола каротин, белокаш, углеводаш, минеральни веществаш йоакха доакъараш цурча юкъехьойя, диспепсия боахаме гучаларгдац.

Урус - Мартана района «Терец» яхача совхоза III-ча отделене (зоотехник нов. Эльмурзаев, бригадир нов. Тайдаев) массехa шу дахьхар из лазар долаш Іаьсий доаш, цхьабакъда, дахка деалленна доахан нийсса дакен кхабар бахьан долаш из лазар дІакхиь дІаьшькхахд. Из миштa за Шалла района «Джалка» яхача совхоза 1-ча отделене а «Алтуринский» совхоза отделенешк а.

Дахка деаленна доахан нийса кхоабилга вІаштІехьлаьккхача республика боахамаша кІеззигдерга доахий Іаьхара дусилга, токсически диспепсия яха лазар кхетІавргаш Іаьсайта, хІаьта цу тайппара доахан дІахо дебалелгаш шурий продуктивность лакхъелга Іалаш а дергІа.

Н. ПАСЕЧНЫЙ,
Нохч - ГІалгІай АССР юрта боахама Министерствон [illegible] госветинспектор.

ХАННАХЬА ГІУЛАКХ ДЕ СОМИЙ ГАЬНАШТА

Советски Іаьдала 50 шу дизара лакхъабахара яхье баьннаб республика дикагІа бола сомий бешамаш лелараш. Сомий гаьнашта хуьнера садаттане хІамаш лазараш ца хилийтара йоагІа йоалхе ю цар.

Хьалха латтача боахамашка соавкие а гІулакх дар сомий бешамашта. Масала, Шалла района «Южный» яхача совхозе 533 гектар йолча сомий гаьнашта химически обработка йар. ХІана духхагІа ца доакха хІамаши лазарашн да аьнка хетача вертолетаца молхаш тохаш ба укказа.

Сомий бешамашта молхаш тоха кийчауш ба Грозненски района 1 Мая цІерагІча колхозе, № 3 йолча сомий - баьцадаарий совхозе, миттa кхыдолча боахамашка. Тракторни опрыскивателица етт укказа молхаш.

МолагІа молхаш хиле еза сомий гаьнашта бІаьстан юкъе тохараш?

Сомий гаьнашта тоха ва ДНОК яха цхьа процентни раствор, № 30 йолча препарата яхе процентни эмульси, шиъ-кхоъ процентни нитрафена препарат. Цу молхаех найда ец Іай яхача питовкашта, хлешашта, медяницашта, гІанаш ІажагІехи докъадеча лазарашта дукьал кхевсам лоаттабеш.

БІаьстан юхье лакха йийцача ядохимикаташца опрыскивани йойя сомий гаьнаш дІаьхача ахкан дика латтаргья. Гаьний чІенакаш аттІале тоха еза уж молхаш.

Белгалдаккха деза, уж молхаш хІара шера етта ца еннлга. Нагахь санна сомий бешамашка калифорнийски щитовка еце кхаь шера цкъа техача тоьам ба уж.

Цхьабакъда, молхаш тохале гаьнашта доагІа гІулакх де деза. Эггара хьалхагІа лазараш хиъна тІьовролеаш дІехьа еш, тІаьхха златогузинек бехрош [illegible] бІенаш довзьо, хьалхарча [illegible] сом Іобаьккха, аьрдІача хІаманца гаьний хенаш тІа хьахайла ковст гале чу [illegible] тоха йоагІа [illegible].

Хьу к лазараш хул сомий бешамашта. Масала, юкъе гаварг долча сомашта клястерноспороз, мониллиоз яха лазараш хул кайникa. Геттаба нийса из чІенакаш аттІале 3—4 процентни бордоски жидкость тохаш обработка яр. Нагахь санна Іаьнашта мучнистан роса яха лазар хуле клоиднн гІувне 1—1,5 процентни суспензи е тиозита 0,75 процентни суспензи тоха еза. Цу лазара дукьал ниа матекхане молагІа, хІаьта нхоалагІа амак техачух тІехьагІа кхе-дикъ ди дьаьча тоха еза уж молхаш.

Персикови гаьнашта чІенакаш тохача хана гІанаш сов листа хургдоацаш медни купероса цхьа процент йола раствор тоха еза.

Ядохимикатишна бола бача хана чІагІа лерабала веза сатт.

Л. ФАСУЛАНИ,
[illegible] агроном.

Саяно-Шушенски ГЭС — вай планета тІа хьинени латтача электростанцеох йоккхагІвар я.

Енисей тІа хьаьргІовча гидроэнергетика [illegible] гигантагІа [illegible] Черемушкерча гІишлоньерий гередок кхоьне йоллай, Енисейна тІагІала тІай туллаш латт. ЧІоагІлуш йоагІа «тыплам»—Майна, Оманченный яхача посединашна хьацерча гІоравей индустриальни база.

ХЬАЛАШ ЦХЬАТАРА ДАЛЕ А...

ДІАЛАХАЧА шера колхозаша бахча боахама а финансови балха а итогаш хоза дьисан а деш тахкача ца тийшача вац укх йакъдолчох: продукци алсамъяккхара, цунга дІалодар чухнахьа даккхара, рентабельность лакхъяра хІана а база пайда йицабаш боахамашка йолаш йолча торопех. Из дикагІа кхетадара хьожаргда вай цхьатарра лаьттеа, цхьатаррарча климатически хьалаш цхьан хана вІамагІъехка а, хІаьта шоай экономика дегІаахар чІоагІа бе-башха долаш йолча Гудермесски районерча шин колхоза итогашка.

ХьатІалоагІар - дІалодар лархІа ховлга, молдагІа а деш доля хІама ю экономикана фу лургда а хьожаш делга — дахн из хьалха а лоатталеш лелабу шиъ бола «Кавказ» яхача колхозе. Из къаьстта дика хьагучалоал 1966-ча шерарча цун отчета тІара.

Дагайох ши-кхо шу хьалха колхозаша уттаеш хинна отчеташ. Колхозаш дегІаяккхара керттера белгало цар доходех лерхІар цу хана, хІаьта хІана колхозаш экономически дегІаяхара кердача хьалах лакза ларг а дІапаш хьажхашка [illegible] хьахиннар кІоаргагІа Іомаделгени цуна анализ елгей.

Нагахьа санна боахам дегІабар хІанзарча хьалех ахчан доходашка хьежжа лоархІаш хилча, цунах юкъханна хеталала йиш я гІулаккхаш дика лел-кда, аьнна. Масала, хьаапаргья вай «Октябра 40 шу» яха колхоз. Цун ахчан доходаш 1966-ча шера 1965-ча шерарчул 1,6-аза алсам а дьиха 775,1 эзар сомага дІакхаьчар. Цифра-м онле хетаду, цхьабакъда, колхоза шиъ дІаниерашн кхыдола экономически хьокхамашн лавргІача гучадоал [illegible] дохаш йолча мерта цІена доход 115,6 эзар сом мара йоацагІа. Технически культурай дакъе продукцета шийта дІадолар, [illegible], 1 соми 91 кепигаг лаккделар. Чухнахьа халинзар [illegible] свеклаген дІадолар а. Шура [illegible] дІалодар 1965-ча шерарчул 3 соми 65 кепиги лаккделар. Юккъера [illegible] цхьан Іатто лу шура 20 килограмм чухнахьа дьлар. Цхьан яхача котане [illegible] фуш 1965-ча шерарчух 14 фуъ кІеангагІа хилар. Іаьгайта дийнахьи буса тІаьхийттараш 190 грамм мара хилакхар. Фийг бола ялат дІалийнача цхьан гектара тІара баьна пайда алхха 74 сом мара йацар, гидуаргий гектара тІара — алхха 51 соми 90 кепиги, хІаьта продукци яеккарга дІалахийтача хІара сомо тІабена цІена пайда алхха 15 кепиг мара дацар.

ХІАНЗ хьожаргІа вай уж хьоккхамаш «Кавказ» яхача колхозе миштад. 1966-ча шера цун доходаш — 577,4 эзар сом. «Кавказ» яхача колхозага кхаьча цІена доход 206,6 эзар сом да.

Нагахьа санна «Октябра 40 шу» яхача колхозе алхха гурахьа дІалуа цхьа кІа мара шийга дІалодар 1965-ча шерарчул чухнахьа даьна кхы цхьаьнха а продукци еце, «Кавказ» яхача колхозе из чухнахьа даьнилл: гидуаргашта шурийна, свеклана.

«Кавказ» цхьан Іатто лу шура 1965-ча шера луш хинначох 161 килограмм тІаххийтар. [illegible] цхьан котамо лу фуаш а 39 фуъ тІаххийтар. Кланах дерхІаш [illegible] 250 грамм хиннача метте, дийнахьи буса Іаьса 357 грамм тІаххийтар. Фийг бола ялат дІалийнача цхьан гектаро луш бола цІена пайда 145 сомага дІакхаьчар, гидуаргий гектаро—342, сом, тхьамка гектаро—254 сом, хІаьта продукци яеккарга дІалахийтача хІара соме 32 кепиг пайда белар, вешта аьлча, «Октябра 40 шу» яхача колхозерчул 17 кепиг дуккагІа.

Цунах белгалдоал баьча балхах хьахинначун мах бола хІанз кхыча тайпара де дежаш хилар. Продукцега шийта дІалахар, тІабена пайда, рентабельность — уж да хІанз лувцараш. Боахам лелабара керттерча хьокхамех цхьа хьокхам а боахама кулгал миштa лу гойтар а рентабельность я хІанз.

Цу шин колхозе хьоккхамашка хьежачул тІехьагІа кхетале вІалла хала дац хьувкъамех закупочни махаш тІатохарах цу шин боахаме даьнна беркат бе-башха хилар.

Цоанхаштта тІехьабус «Октябра 40 шу» яхача колхозе хьайбай боахам.

Рентабельность лакхъяра йола резерваш лохаш геттара кІезига вІала хаьт колхозе. Хьалечунга дІаухийтар дукха за, хьайбай боахаме къахьегама овсарле лоха я. Механизаци юкъеоалага во леладу. Цудухьа хиннa ве 1966-ча шера 24906 сомага дІакхаьчар. Ше за ца хина а йиш йолаш дар колхозе нагахьа санна боахам хьурмат а деш, кхом а беш лелабаьбаларе.

1966-ча шера колхозера доахан 21 процент дукхагІа дар 1965-ча шера хиннарел, цхьабакъда, цу доаханна гІулакх деш бола нах (доаркаш, скотникаш, Іаьсашка хьожараш) 71 процент дукхагІа хилар. Доаче, миштта совдаьар-кх царна луш доала алапеш а.

Балха овсарле кІезигІ йолаш лелаю тракторaш, комбайнаш, грузовикаш. Цхьан трактора выработка хиннай 339 гектар, комбайна — 196 гектар, хІаьта грузовой автомашинех пайда эцара коэффициент — 52 процент. Мукъ тІа а боннаш яьсса хехкаш 3278 бІаь километр няъ баьб грузови автомашинашта, вешта аьлча, 60 тонн бензин гІетта деадаьд.

ХІанз а де мел дезар даь даьннаш административни - управленчески а обслуживающи а персонал кІеззигьяра дакъе. 62 саг ва колхозе цу персоналаца лоархІаш. Царна телача алапешка соахка 82,7 эзар сом делар колхоза, вешта аьлча, колхозе бахча балхах йоагІар дІалалара йолча ерригача фондах 11,3 процент. 1965-ча шера 23,1 эзар сом кІеззигІа тагІа дар административно-управленчески обслуживающи аппаратага лелаш хиннар. Ца хелча шаргбола нах алапеш а телаш гІулакхе лелабу яхилга за из.

ПАРТЕ ЦК мартовски (1965 шу) Пленума решенеша мэшпара экономически хьалаш хьалар общественни производстве лелара, шерра никъ хьайийлар инициативна. ХІанз колхоза правленеи беррига специалистий деккар, да укх юбилейни шера экономика чІоагІъяра хьаеш йола продукци алсамъяккхара цу хьалех бинна пайда эцилга.

ХІанз керда деккараш хьалхашка уттт. Нагахьа санна хьалхагІа цхьайолча колхозий правленеша лаьтта оахилга, хлаташ дІадувлга, паччахьалкенга продукци йоххара план кхоачашъелга, тайп-тайпара конфликташ къестаелга санна доля гІулакхаш дувцарех кхоачам беш хиннабале, хІанз колхоза исполнительни органа шийн керттера терхам тІабахийта беза, вахаро ше хьалхашка уттаду деш [illegible]: хозрасчет кераерваелгени тоаелгени, къахьегам Іилманца вІаштІехьдоаккхилга юкъелоалаьр, хІана кхоларан хІаман хьурмат даран тІехь къовсам лоаттабар, боахамга дІалахийтар шийна тІехьа пайда болаш юха доагІилга, бахча балхах гарантированни алапеш телга Іалашлар.

А. БУХТИЯРОВ.

МИШТА КХОАЧАШДУ ЮБИЛЕЙНИ ШЕРАРА ДЕККАРАШ?

ФЕРМА БОЛХ ТОАЛУШ БОАГІА

Ер шу долалуш хинна ферма яц хІанз Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» яхача совхоза шоллагІа отделенера [illegible] кулгаллеча [illegible] хийцал ферма гІулаккхаш. ХІара [illegible] дІаттай Советски Іаьдала 50 шу дизара [illegible] на йоаржань социалистически яхь. «Се хьанна [illegible]» [illegible] кха [illegible] Йолл хьалхена. Дика вІаштІехьбаьккхаб къоначa специалиста хьайбаш лелаевий бола. Цунна [illegible] графикаш, схемаш. ХІара [illegible] ше а шин [illegible] дийнахьа хьа. Цунах хьалхена доаллача ведомоста тІа бІаргаго йиш я хІара болхлочун фамилена духьал [illegible] хьалхьоза [illegible].

ХІара бутт массаза бала социалистически яхьа итогаш ю. Укхаза яралуяа [illegible] хоа вокх отделенешкара фермашкара гІулакхаш, цар мел шура йоакх. ХІара дийнахьа яралувлача «Къахьегама листово» дІабовлийт дикагІа болх бераш. Цу тІа нийслу [illegible] Шелагаева Маккий, Алсабекова Лидхана, Ужа за Маржана цІерах.

Доахан дажа дІалахка ха хьатІаьхачалца хьайбашта кхоачамболлаш доакъар хургдай хьежар ферме укх денношка. Тахкача гучадьлар апрель боалла доакъар тоъаргдолга. Цул совгІа ферме хьакхуъ довханна мужи Іаьсашта искусственни шурех. Хьайбай продукташ яъорга дІалодар лакха хулилдаь барла доакъара рациона юккъера дІабаьхкхаб укказа. По торо хулийтаргья хІана дукха леие а шура акккарга дІалодар яхы а кІезигле.

Дика товленнчий онтен за ферме ра Іаьсий. ХІара дийнахьа буса 400—450 грамм дулх тІаххет Іаьсашта. Из Іана замалахь хьайбаш чулаттача хана за. Баьца аралаьхача Іаьсашта тІаккета дулх алх бІаь граммага дІаккоачаде лерІ ферма болхлоша. ХІаьта из гІулакх телаша чекхдаьккхара хІанзе мошача конвейера карт оттадаьд ферма бригадира.

Х. МАХАЕВ.

ЦІЕЙНА НАКЪАБОЛХАШ

МалгІабика района «Ингушский» совхоза механизатораш хІаннале горохи, кени, цхьан шера тІеюола баьцаши дІайийна баьннаб. Укх деношка къаьстта дика къахьег тракториста Фаргиев Мусас, Гандалоев Махьмада, Бекхов Моввала. Ленна [illegible] шерла тІехихоачашгаеш болх бахал совсІа цар фу дІайийна кхачийтеш тІехника мах а беш дІайийцал кхеснасе. ХІана чупийна хьажкІаши гидуаргаши дІаде лаьтта кийчдеш ба механизатораш. 7100 гектар лаьтта яьха а зиба макха баьккха а баьннаб уж. Цхьа дийнахьа 22 агрегата йинтебаьккхар из болх.

Механизатораша нийсса дика кхаьог укх деношка совхоза хьайбаш лелаераша а. Паччахьалкхенна шура дІаналара план марг бутт дІабелалуш кхоачашйер цар. Укх шера 1-гІча квартале 80 тонни шура дІаяла еза 200 тонни дІаеннай совхозо. Октябра юбилея сийна [illegible] дулх лоЙара план 1-гІа ший хьатІаккхачале кхоачашье дош даннах совхоза хьайбаш лелаераша. Цхьа цаІ бежни дІа ца къестайташ дина хостІа 600 бежан Іангара захьккхад Тамийна [illegible].

Дей-денна шоай [illegible] тІехкхоачашъю норма Кортоева Сайфуллата, Бьызбова Кинас, Бортоева Нализ, Гайбекова Газнаьта, миттa кхьабраша а. Совхоза кхаь шурий-фермашта юкъе хьалхле лелаю № 1 йолча ферма коллективо. 15-гІча марта 1-гІча квартала план кхоачашъьхьлар ферма.

П. ПОПОВ,
ТАЦ [illegible] корр.

СУРТА ТІА: Саяно-Шушенски ГЭС-а сунт текаргІвача районе. Енисейна тІагІалла туллаш латта машиннаькъен тІоньъкен тІий. ГІишлошъераша денхар тІайийцад Октябра 50 шу дуза ди хьатІанхачане тІаь тІоаньхьа даьнъе тІагІолла транспорт лелилга Іалашде.

Ю. Бормина сурт.
ТАСС фотохроника.

ШОАЙЛА ЯХЬЕ БАЬННА

Массехк шу да Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза К. Малюкови А. Кононови керта латтача ша лелаерий бригадий коллективаш шоайла социалистически яхь лелаю. Юбилейни шера яхь дІахо а дІанкха лаьрхІад бригадий коллективаша.

Дахача шера Іоахарий хьакхоастальчул тІехьагІа К. Малюкова бригадава лелабе дукхьашха бехка 710 устагІ белар. Хоьш малилларо цар дукха Іоахарий хилац, хІаьта а ший бригада членашца вага а ваьнна К. Малюкова дош делар бІаь жена тІехьара бІаь етт Іаьхар кхебе.

ХІанз жа дахкаш латт бригаде. Бехкача 291 жийно 371 Іаьхар баьб, бІаь жийна тІехьара 127 Іаьхар хул цох. Царех цхьаьккха дІа ца къастийта лерІ бригада.

А. Кононова кулгаллеча бригада коллективо дош деннадар юбилейни шера нов. Малюкова бригадал хьалха яла. БІаь жийна тІехьара 150 Іаьхар хьакъоастабе дархІ [illegible] жа лелаераша. Из дош кхочашдара дика кийчо йир бригадо. Зоотехникаша нов. Пресняковна загабаьнна дахкаргдолча жена гІулакх дара. Уж лазарах доралар овцагІбаьлар бригада членаш. Коллективо хьийга къа хоьлар. ХІанзло бехкача 239 жийно 385 Іаьхар баьб. Юкъера лархІача хІара бІаь жийна тІехьара 156 Іаьхар хул. Шиъна бригада юкъе лоьша социалистически яхь дІахо хьош я.

Н. ГАБУЕВ.

ШОРТТА ДОАКЪАРАШ ХИЛИЙТАРА

Общественни хьайбай боахама чІоагІа доакъарий база хьаяра дешай чІоагІа уйла ю Грозненски района № 1 йолча шурий совхоза партийни организаце, специалисташа, кулгалхоша, берригча къахьегамхоша. Кхоаша дІакхиьа а дІакхухьаш а а органически минеральни удобрений йиза комплекс. Севообороташ хийцай, белокий боарашаш цибе а деш, дика доакъараш дукхагІа лазар духа. ДукхагІа дІанергІолаш а цхьа дІайийча дукхача шерашка тІаьйла баьнаш, къаьстта а люцерне эспарцети. Уж тІайоза лаьтташ хІаваьле а 700 гектарага дІаккхоачадьд.

ДукхагІа дІадо вІашагІьаь бобово - злаковы смесаш, масала, вика кенаца, чина кенаш, суданка гороханца, суданна чинаца.

— Оаха тхоашта хьалхашка деккар оттадьд, — йоах совхоза керттерча агронома Божко Иван Васильевича — зеррига латташ берзага хилийта эзга. Масала, совхоза территоре тІа кІезига яц Іоахан лажа захгІенаш, цхьабакъда, дІанаьлла кІеанта пайда луш яр уж йолла хулар пита тІаьнна бул. хІаьта хьалтІаьннар а ахкан йІоахалах хьагє дІа а йоалар. Цхьа дІайийча дукхача шерашка тІаьвла баьцаш дІаерра захгІенаш тоарра бола дІабоалаьбаьд совхоза. ДІамаш к эспарцет, клевер, кхьйола баьцаш. ТІаль лахиа загІенаш укх таргарча шерашка 100 гектарага дІаккхоачаргья.

Совхозе хьалийтае йолаьий цу моттига дукхьашка дІаюш йола культура — рапс. Доакъарий рациона юкъейнхьар из. Фу хилар цунех? ТІехника беркат замлар. Цеттача зодхаина рапс тель йолаяр бахьан толаш аьхии, берза моша доакъараш дІача хана тийначул лох ца йолйташ телар пар шура Іан бетташка а. Рапс, укказа гучалаьннарех, экономически а гІойлегагІа я Іалаьчаьо дукха моша доакъар лу цо, цунна совхала къахьега лезац, из дІаюш хилча кІезига мара эшац фу: зеррига а гектара тІа 6—8 килограмм. Рапс къаьстта а пайдана я деттача хоаханнен хьакхарчаштен.

Моттигера хьалаш, лаьтташ хий ца деккаш хилар тергал а деш, силоса а мошача доакъарийна а аггара дикагІа хоа хьажкІий сорташ тержал специалисташа. Дукхача шерий практико хьахьекхаь, силосни масса «ВИР-42», «Одесский-10», «Круг грозненский» яхача сортех йолча хьажкІаша дукхагІа луш хилар. Уж сорташ йовъала дикагІа духьалъотталуш а ахкан аьттух боашача хьалашта аттагІа тарлуш а да.

Доахан захгІенашка зома даха ха хьатІаттача, дІаьхача ахкана дада моша доакъараш хургда царна, суданка, бобови культурашца вІашагІоаь суданка, гуракьа дуча алзаний цхьатола захьа, яхьйола культураш юкъе а йолаш.

Доакъарий чІоагІа база вІашагІйоллара деча бахкий системана юкъе лоархІаме моттиг дІалаац лаьтташта мелиораци яр. Цу даькъе духа хІамаш да лавргІал совхозе, ЛархІад 4 севооборот карарлае, арий тІаюзлача баьций дахгІенаш тоае. Лаьтташта анализ йоа дарла тІа хІара шера ахашка теосаргІолаш а 400 тоннага кхоачаш минеральни 8 эзар тоннага кхоачаш органически удобрениш. Кхашка хьальуаттаргья йоккхий миха ешйола духьеленаш — кхаш лораду хьу. Эррига а дІалаьрхІача из тІайола моттиг 100 гектарага дІаккхоачаргья. ШоллагІча отделенера лаьтта ниа баьлеш, гІуш уйш за. Цу мотттай беркат совзаьккхаргья цхьа дІайича дукхача шерашка тІаюла баьцаш цита дІаерна.

Чакхьяьа оттаьча мероприятеяр ригача комплексо совхоза къахьегамхошта таре лу юбилейни шера ями а доккхагІа телалаш даккара. Совхоза сакъьатамхоша планаш совгІа паччахьалкхенга, цул шоаткъеи етт шу вилоа сийна. Бехкаргья 100 тонна ялат, 300 тонн шурий, 30 тонн дулха, 50 эзар фуъ.

Уж деккараш толаме кхоачашдар духьа лелаеча яхье кхьчарна хьакхам тел доярхошна Михаева Лейсита, Кириллова Валентинас, механизатораша Донгов Петра, Хусаинов Махьмад, Самолетхии Михаила, Зубайрвев ЯрагІа, дукхача кхьчар.

А. АЛИМОВ.

ЖУРНАЛИСТСКИ ПРЕМЕШ

«Сона дукха деза адамаш, за царна дІалу сай тІеххьара низ», —хьалхарча советски шерашкарча журналиста, дипломата, публициста Вацлав Воровски уж дешаши сурти да бронзах йича цун цІерагІча медала тІа. Дунен халкъашта юкъерча журналистика даькъе дикагІча балхах шера цкъаза луш я из медаль.

Шерра - шера дукха балхаш хьауттаду Воровска цІерагІ йола премин хьоржийтара, чІагоагІача шера 6-ча мае хьежаеш Іаьхал да уж премеш. Итт саг ва хІанз 1966-ча шерарча цу премена хьаоттаваь. Уж ба Валентин Зорин (Кррисоюзни радио), Борис Иванов («Огонек»), Цецилия Кин («Новый мир»), Станислав Кондрашов («Известия»), Владимир Кудрявцев («За рубежом»), Карл Непомнящий (АПН), Борис Рачков («Внешняя торговля»), Лев Степанов (Политиздат), Татьяна Тэсс («Детская литература»), Михаил Яковлев (ТАСС).

Уж хьаоттабьча редакцеша а, СССР журналистий Союза Московски отделене журналистий - международникий секце бюрое а могІа а аь, 1966-ча шера эггарь дикагІараш уж я, аьнна, белгІахьлахьхай цу авторий произведенеш.

КОММУНИСТИЙ ДЕНАЛ

Дукха ха йоашаш дунен [illegible] пайоза тІа арабаьлар сенсационни хоам: кхаъ венесуэльски коммунист — Помпейо Маркес, Гильермо Гарсиа Понсе, Теодоро Петков Сан-Карлос яхача тІема набахтара бейддаб. Цу набахта лаьца воалла шоаткъеи итт гергга саг лораеш а салтайн эскаррийн бІарча гарнизон. Набахтегоахьа баьл дІаргкала [illegible], оттаьна наблюдательни вышка. Гоахьарча цІен тховнаш тІа дийнахь а бус а снайпераш баьгІа, улицашка гІолла бийсанна тикаш лел.

ХІаьта а цу набахтара нах бейддаб! Аравьа болча шоай новкъостий лаьттан кІаьла [illegible] тунеле гІолла кхаъ коммунист [illegible].

Демарантта дика йоаза [illegible] венесуэльски халкъа турпала, цу мехка Коммунистически парте генеральни секретара Хесуса Фариас. Дукхача шерашка из ше а вахлла набахта.

АПН-а дехарах новкъоста Хесус Фариас язъйа е статья. Укх тІа цо дуьц дукха ха йоашаш набахтара бейдача шин новкъостах.

ВЕНЕСУЭЛА Коммунистически парте кхаьсам лоаттабу ер 37 шу да. Цхьабакъда, гуттараь 7 шера мара бола баьбаь цо. Цу лоацача хана лувцаш набахтенашка чубийккхаб коммунисташ.

1958 шера доал деш йола «Демократическое действие» «Копей» яха демократический партенпа а еш Каракасе хиннача хоржамашка шоллагІа моттиг яьккхар компарто. Цу шера Каракаса 70000 къахьегамхочо кхаж теесар коммунистий Густаво Мачадона, Гильермо Гарсиа Понсена, Эктор Родригес Баусана, Эллой Торресана тІехьа. Царех парламента депутаташ хилар, хІаьта коммунист Помпейо Маркес республика сенате хержар. «Вива Каракас! — ЦІе Каракас!», — гІад а баха хиллеш доахар Венесуэла комсомольцаша. Коммунисташ теркал ца беш доаде йиш яц Венесуэла столице. Из йиста ца куле коммунисташ къовсам дІабалабергба. Уж къувсаш хиннаб. Уж къувсам ба. Уж къувсаргдоаш ба!

Мехка президент а хьалбаеда [illegible] империализма лакей а волча Ромуло Бетанкура сонто [illegible] «Массаза сон кхессача лелхабергба аз уж коммунисташ...» Цул тІехьагІа кхы а дукхаза даьа ко цу тайпара парта боаца къахьегамца, цхьабакъда, цунна молгаргдац Венесуэлера революционни гІулакхаш юхатоха а соцаде а.

Коммунисташа — парламентарема лоча къахьаьдаша, уж болалой лиэссан коммунизма идеалантен геттара чІагІа мутІахьа хилаеб парламента хІама тоха езача вакъ[illegible] Бетанкур. Тхо, парламента [illegible], набахтенашка чудехкар, мехка конституцега диллача депутаташи сенатораши полномочеш йолча хана чубоахка йиш еце а.

1962 шу дІадолалуш дІавъайлар Компарти: хоржамашка коммунисташ цІаьхха а котбалийта йиш яцаб правительства.

ДукхагІа бола активисташи кулгалхойн лийца чубоаккхаш йола Коммунистически парти къаьстта чІоагІа йоакхо а ешаш а даим хьежа ешаш а я мах лийца боахкача моттигий. МассагІ да хьажа лезаш. КъайлагІа новкъостий лечкъабар, судебни процессаш яр, нах боабар, набахта чубехкар... Мел дукха проблемаш а лийца боакхарий таргарчь нaха хьалхашка латтарш. Цу хьалашка адвокатий бІарчача группа новкъостал ду партена. Цкъаза укх тайпара хІама хул: адвокато саг кІалхара воаккх, бекъал, набахта хоара [illegible] таллийта яха лоац из.

Кхеталеш за, цу хьалашна революционераш — политически лийца боахкараш набахтенашкара удилга вІаштІехьдоахилгах бІарчча Іилма хиналга. Из Іилма бокъонца караеца деза коммунисташмана тІехьа лоаттабеча къовсама наькъа тІа мел воалачо.

ХІа аьнна коммунист набахтен камера чу нийслушше а юха ара миштa варгвар-хьогІ аьле уйле е волалу. Цо ца оттаеш план йисаш.

Цуппа уйла еш ба Іалаьмате халача хьалашка баьх беш бола Сопротивлене кулгалхой а. Цу хьакъехьа дукха планаш тел царга а. Уж тайп-тайпара я: тамашийна говза, майра оттаь, кхоачашъюлургІоацаш а... Уж ерригаш а техка а Іовзе а еа.

Лийца баьхка дукха кулгалхойн активисташи набахтера бовлилга вІаштІехьдаьккхад Венесуэла Коммунистически парте. Полицейски участкера цкъа сахо мукъаваьккхар ши бІаь совгІа къона коммунист. Царна юкъе бар новкъоста Помпейо Маркеса шийн йоІи воІи. Цхьа ха яьлча Молина яхача тІема набахтера бейдар Вильегаси Фабрисио Охедан, кхыбола новкъостий а. Цуа тІехьагІа Таккаригуа яхача гІайрен тІара бейдар 30 шу ха теха хинна Коммунистически парте кулгайзу болхлой. Уж ба Медина Силвиа, Херман Лайрет, Гесус Кастелон, Гастон Карвальо.

ХІаьта дукха ха йоацам набахтара водааь тха парте ЦК Политбюро кхо член Помпейо Маркес, Гильермо Гарсиа Пенсе, Теодор Петков.

СССР-а телезрителашта кІеззигдукха йовзаш я Каракаса центре улла Сан-Карлос яха тІема крепость. Из царна бІаргаейнай, са новкъостий боалара хетаьь хиннача передача тІа. Из крепость чІоагІа лораю тІема полице, кхо тайпа долча бІуний салташа, къамаи гвардейцаша.

Полицена хетачул дукха а дукхагІа ха йовйир уж нах бевдилга вІаштІехьдоккхаш. Дукха къахьега лийаар лийца баьхкарий а Венесуэла Коммунистически парте кулгаллеча аппарата а. Яздеш санна атта дацар из гІулакх вІаштІехьдаккха. Ойлаш да, кхаь сага хоа къайле, къайле яц. Нагахьа санна из къайле йІаьхкача хана дорае еаш хилча хІаьта а. Цхьабакъда, из къайле хоаш къаьнел дукхагІа бар, хІаьта из хоаш дукха ка а аьккхар! Романашка оадеча тайпара хІана дацар Сан-Карлосера са новкъостий кІалхарбалар. Из дар чІоагІа аьккхара, тохий лаьхка тІара целІе ца боаккхача полицейскашта бІаргагуш кхоачашдаь хала а кхераме а гІулакх.

Сан-Карлосера нах бовдилга вІаштІехьлаьккхарах чІоагІа доаккхал ду оаха. Оаха къаьстта доккхал ду чІоагІача моастагІчун хераро тхоай новкъостий бахарах.

Помпейо, Гильермо, Теодоро (Венесуэле тхоайла цІерваг мара лаац оаха) кортанувъа ба! Цо кхьа а айдергда партен комсомолех хьинар, новкъостал дергда партен Венесуэла белхлой болами чІоагІагІа кхочабаре. Сона хои уж вах доккха денал долаш а партенеи Венесуэла белхлой классан халкъан мутІахьа болаш а болга.

Тха новкъостий мукъабахар — коммунистически парте а тхоа новкъостал деча кхьча мехкашкарча тха вежарий а йоккха котале...

Хесус ФАРИА.
Венесуэла Компарте генеральни секретарь.
(АПН).

ТХА УЧИЛИЩЕ

Наурски района № 2 йолу Калиновски профессионально - техническ училище вІашагІделлай 1950 шера. Тишлениа кхо цІан йиъ тракторни мара яцар училище цу хана. Бакъда, цу хана дена чІоагІа дегІаенний училища производственни база. ЦІадахача шерашка хьалъяй оаха вйъ бІаь сага лаьрхІа дешара корпус, кхо бІаь саг чутахаргволу общежитеш, столови, бани, лабораторно-практически занятешта лаьрхІа корпусаш, дукха кхыйола гІишлош.

Училище дешари къахьегами цхьан тарду. Тха доалахьа 1100 гектар оахам ду дуьтта да, кховзткъеи итт трактор, шоаткъеи итт комбайн, дукха кхыйола юртбоахама техника я. Кхай станашка дІа-юха кхуьла вагончикаш, электростанци, ремонтни мастерской я.

Дешара боахаме вІашагІъехкай хьакхарий доалаш долаш фермаш. Цхьа эзар хьакха кхоабача ферме типови свинарник, дийнахьи бусм ткъо тонн доакъар кийчдеш йола цех я. Йолаш я хьайбаш чудоахкаду типови ферма, цунна электрофикаци яьй, кулгашца деча халачи балхашта механизаци яьй. Училища доалахьарча дерригача кхашка, фермашка болх бераш училища курсанташ ба. Шоай теоретически знанеш, феоашка, кхашка болх беча хана чІоагІъю курсанташа.

Училища дешара боахам рентабельность йолаш, бокхи пайда луш ба. 1966 шера пачхьалкхенга пхи эзар центнер ялат, эзар центнер гидуаргаш, ялх бІаь центнер дулх, ши эзар тонн дарбаш сехкар оаха. Цох училищана 162 эзар сом пайда хилар.

Боахам иштта пайдане хилар бахьан долаш, хІара шера керда гІишлош хьалъъ вІашгІехьдоал тха. 1967 — 1968 шерашка хьалъергья йоккха дешара корпусий комплекс. Цига хургья дешара эша кабинеташ, практически занятешта лаьрхІа йола лаборатореш, библиотека, столови, кинозал, 420 моттиг йола клуб, 330 сага лаьрхІа общежити, гараж.

Юртбоахама къона специалисташ кийчбеш бІаь совгІа саг хьехархо ва, уж ба йоккха опыт йола агрономаш, инженераш - механикаш, техникаш. Итт шу гаргга ха я хьехархой В. Фидь, В. Бораблева, А. Одинаева, мастераш А. Колодочка, Р. Дзпов училище болх беш бола. Цар кулгалдеча группашка цІаккха а дешаш саг хилац, цаІ дІа ца къастанг дийша чакхбоал курсанташ. Училище хьайийлача дена 5,5 эзар механизатор кийчнаьи оаха. Уж республика юртбоахама болх беш ба. Царех дукхагІбараш сий долаш, шоаш болх беча коллективашка хьалха латтачарца юкъе ба. Училище кхебаьча дукхача механизаторашта пачхьалкхен орденаш, медалаш еннай. Наурски района «Калиновский» яхача совхозе болх беш ва тха училище яьккха Коваленко Яков Романович. Цахача шера Ленина орден елар цунна.

Тха училище кхоэза дакъа долаш хиннай ВДНХ, хІаьта Российски Федераце социалистически хьье массехказза хьалхара, шоллагІа, кхоалагІа моттигаш а яьхай.

Курсанташта говзал Іомаерал совгІа, хІара шера дукххача механизаторашта шоай квалификаци лакхъю училище. Масала, 1966 шера эзар сага говзал лакхъю курсаш чакхьъхар. Укх юбилейни шера училище йистейоаккхаргья вйъ бІаь саго. Цар массане а дика болх бергхилара тешаш да тхо.

Л. ГАРИБЯН,
№ 2 йолча Калиновски профтехучилища директор.

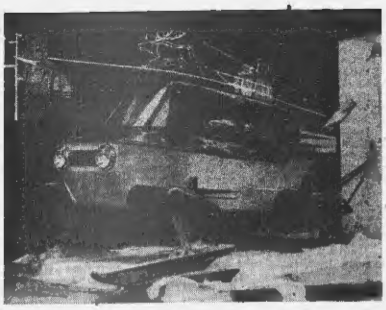

Керттарча конструктора Николай Ильич Камова конструкторски бюро хьаьий «КА-36», «Ветерок» яха керда аэросаниеш.

Уж цирашца саг тІаха йиш йола аэросаниеш къаю Къилбаьара, СибарегІа, Гаьнарча Малхбоале, Казахстана целинни районашка бахаш къаьст-къаьстача наха лаьрхІа.

Электростартер а йола, 28 гоура низ бола «МТ-8» яхача мотоциклета мотор оттабай «Ветерок» яхача аэросаниеш.

Сахьата 70 километр никъ бел я аэросаниеш. Цар эттара тІехбоаи никъ 350 километр ба. Цар, корпусе лыжаши стеклопластах яь я. Кабинаш шиъкх Іаиъаш йола я, цунна гІоро ца еш ма ум. Укх шера хьоргья цу тайпарча, сеолахий хьалхара парти.

СУРТА ТІА: «Ветерок» — «КА-36» яха аэросаниеш.

С. Преображенски сурт.
ТАСС фотохроника.

ИЙДАРХОЙ ЙОАКХО Ю

Малхьмада цІаккха дега а хиннадалар шийх торгови болхло ва хургвий, аьнна. Ший - дийтта шу дахьача дена школера хьа а ваьннна болх беш вар Малхьмад. Цунна тахан сайна дагадоагІа ше школера дІа ца вохийташ шийна хьалхе еш хиннача хьехархочо Надежда Константиновнас шийна баь хьехам. Малхьмада ший а бедар школах, дешарах къаста безам, бакъда цар дезала юкъе вокхагІа вар из. Дагданен хала цамогаш болаш мента бадар.

Ха ца йолеш шоаш балхача колхозе балха вахар Малхьмад. Халонех кхерацар из. Шийна бригадира хьабоина болх бизза чакхбоакхар из.

1957 шера Целиноградски областа КПСС Балиникски райкома шийна тІадиллара, торговле балха вахар Картоев Малхьмад.

Юкхьаьнца цхьан - шин бетта чІоагІа хала дар болх бе. Бакъда, цу халонашта кІахилсандар из. Деигар дя массаза доала белалора цунна ший болх. Болх дика баш хилара баркалаш кхайкадора цунна каст-каста. Ца балха наха цхьа шу совгІа ца яьлар.

ЧІоагІа сий айделар Картоева. Юртарча наха иштта а дика тешал деш хинна эІамига саг, хІана парна шоай дезала юкъера саг санна дукха везар. Цунна хІара сагаца кІаьда дуьца хоира. Сага доаттаи дола хІама тика чу доацаш хилача а, шийна эшар кораидь водаш сайна хетийтар, сов Іымерза безаме дуьцарца, эшар миччахьара лахьаргда, аьле. ХІаьта ший зеш массаза а кхоачаш а дора. Тика ниїсса болх бера расписанех, бидда ха йолаш цІаккха а къайла хилацар. Цул совгІа ший делкъайна йолча перерывах, тика чура хІама эшаш мишта. Масала, Веселяновех Картоеи яхача юртмиларча кооперативна хьаьий 12 гектар хула оранжерени. Цар хІара гектара тІара чуэн 100 тонн помидораши 280 тонн гаргга нарсаши. Агрономически Іилмаиеи практиканеи карагІдаьнача кевдачох пайда эц цар. сан веза а цхьаьа тика хьа а бийде эшар дІа а хиле мара хІаьхийтапар сагата волаш вецар.

Малхьмада хІаих геттара чІоагІа белабейнабар шийх болх. Цунна дагадехар ший балха говзал кхы а лакхъе. 1962 шера Целиноградски торгово - кооперативни техникуме тІехьика экзаменаш дІа а енна заочни отделени деша воал из. Дешар а болх а цхьан тардо вІаштІехьловлар цунна. Балхах ше мукъаволча хана дешаш хулар из.

Ше Грозне цІавенача ховлагІча дийнахьа Росхозторга республика юкъарча база балла балха вахар Картоев. Цига а тІехдика балхаш деш из хиларах горпромторга управление тика чу балха хьажавир. Балхах дика кхеташ хиларна гертда халагІа йолча участка № 17 йола тика чу хьежавино из дукха ха ялале. Цига директор а волаш болх беш вола ши шу гаргга ха я. Цу лоацчача хана а ше массанена везавалийта кхийнад вов. Картоева. Горпромторга дикагІйолча продавецех лоархІаш ва из. «Тешаме новкъост» ва Малхьмад, — ала пулих массане а. Цаккха Іийнавац из шийгара невкъостал дийнахча из ца деш. Ший опыт кхычарна дІалуш, къонача болхлошта хьехи луш хьалоагІа вов. Картоев.

М.-Г. АУШЕВ.

ГИПНОЗАЦА ДАРБАШ ДАР

Стационара хьалашка гипнозаца дарбаш делга вІаштІехьдаьккхад «Крепость» яхача санаторе (г. Кисловодск). Укхаза хьайийллай дега-сосудисти а цунца хулача кхыдолча нервни система а лазар долаш болча наха лаьрхІа керда отделени. Курорте деча юкъарча дарбел — нарзани ваннаш, климатица дарбаш дар, электричествоца дарбаш дар, кхачаца дарбаш дар, иштта кхыдараш — цу дерригнел совгІа хороша-психотропа кийчъьй хІаранена ше-ше хургйола гипнотически тешабара программа. Цу гипнотически тешабара текстаща цхьана дІахозийт пленка тІа дІаяьхьа йола музыка, олхазарий ашараш, берда йистошка тІаухача форда талгІей таташ, сага сатем беш йола кхы оалаш. Укхочо ратигІайбага гІолде тІезц шийна лаьрхІа йола сеанс.

— Советски медицине гипноз юкъейоалаь дукха ха я. Цхьабокъда, цунца дарбаш дара хьалхагІа вай пайда эцапар стационарех, — аьлаш дуц санаторе керттерча лоро Тамара Павлюка.

— Дарбаш дара практике гипноз шерра юкъейоалаяра спелетва лархІа мегаргья керда специализированни отделени хьаелларах. Стационар гІаргата тІаккхоачаргдоацача цІеношка а я, хІаьта эшачв кховчамца дика Іадаьнаь а я.

Гипнозаца дарбаш дара курсах чакхваьннав 200 саг. ДукхагІбараштa пунах дарба ваьннах. Гой фу йоах цу дарбах чакхбаьннача Таганрогерча бухгалтера Лямцеваси инженера Арьстовеи:

«КІаьдденна а, нервни а, дега лазар долаш а дар тхо санаторе доагІача хана. Наб ца кхетам сагото делайора. Дарбаш дара башха-дикача методо новкъостал дир тхона тхоаш тоалургхилавах тоша. Гипнотически сеансаша, геттаба дика вІаштІехьаьккхача режимо, йоакха а еш довица, лоча гІулакхо меттаоттайир тха узахцІено. Хахх аьнна сапаргІета дахнен дика тоаденнеш долх тхо цІа».

(АПН).

ЯПОНСКИ ПРОЛЕТАРИАТО БУ КЕРДА ТІАГІОРТАМ

ХІанз традици а хинна дІаяттаІ Японе болхлой классон цун профсоюзашен хІара бІаьсти пролетариата выступленеш чакхйоахилга. Мехкарча прогрессивни профсоюзаша лерхІ, къахьегамхоша къаьст - къаьстача предприятешка делабеча къовсама низ кхоачаргбоц капиталисташка шоаш яххар кхоачашлайта, аьнна, уж юкъ ца йича барт боацача яхачабара беррига мехка а дукхагІа йолча профсоюзни центраша цхьоагІа выступленеш яза ягайп, аьнна.

Уж выступленеш елга вІаштІехьдоахар я мехкара эгтара йоккхагІа йола профсоюзни объединени — Япони профсоюзий генеральни совет (СОХИО). Цунна чувоагІа шоашта чухь 4.250.000 болхлой гІулаккхера саги а волаш йола 60 отраслеви профсоюзни федерацеш. Къахьеганан капиталан юкъера керттера гІон лоархІ Япона профсоюзаша бІаьстанарча тІагІортамах (иштта тІема хьасане цІи йоккх цар бІаьстан хана дукха нах юкъе а болаш еча выступленех). Дукхьала цу юкъагІа хьалхашка тотт дерригача къаман лоархІам бола эгтара доккхагІча маІанера хьалехараш, юкъейоллаю предпринимателашта маготтa дукхагІа Іоткъам барх классони къовсама эгтара ирагІеи эффективнегІеи йола формаш.

Пачхьалкхен машинах, йоккхача политически аппаратех шоашта гІойле а еш, низ бола монополеш духьала лаатт Японе болхлой классанен профсоюзашца. Болхлой класса къовсам иштта халагІа хулийташ, чоалхане боахкаш кхы цхьаькха да: мехка чухь хІаьздалпа хьа а барт - цхьоагІо яц профсоюзни болаше. Тайп-тайпарча партийни ориентацена тІехьа йолаш, шоашта алапеш тІатохийтара тІехьа, социальни Іалашонна тІехьа болхлой классо лелабеча къовсама формаш къаьбал яра цхьа барт боацаш дукхха а профсоюзни организацеш а Японе. Полаш йолча 200 профсоюзни центрах цхьанраш реформистски кулгалхой ваьнина кІаш а. Къаьстта аьлча, болхлой болама барт - цхьоагІоинна, пролетариато деш кар цхьа барт болаш хилийтара чІоагІа вокъарленаш ю 1.716.000 болхлой гІулаккхера саги чувоагІаш йола всекановски къахьегама конфедерации санна йолча, йоккхача реформистски профсоюзни объединене. Цу профсоюзни центра кулгалхоша, масала, хьоабал деш дац классони къовсама принципни экономически политически къовсам вІаши тар а болийташ цхьан-цхьан лелабанза барт ца хилари, цар гІулакхаш леладу предпринимателашен правительствацен, политически вамеле я уж, яха бахьан а доккхаш, цар тІавца тетац прогрессивни организацешна цхьана болх бергболаш вІаштІехьдоаккхилга.

Болхлой классе дер цхьан бартагІа хилийтара йоккха новкъарле ю мехкара миллионаш къахьегамхой профсоюза мугІараштa юкъе ца хиларо а. Японерча 47 миллион болча нахах 36 миллион промышленни пролетариат а. ХІаьта а алхха 10 миллион къахьегамхо мара вац профсоюзашта юкъевоагІаш. Японе дукха я кагийн юкъерен предприятеш. Цигарча болхлойн гІулакхерча нахьен шоай профсоюзни организацеш яц.

Цу къаьстта шоай тайпарча хьалех дукхача хана а чоалхане а кийчо ца йича ялацар дукхха нах чу а боагІаш Японе болхлой выступленеш вІаштІехьъяхара. Из кийчо еча хана итташ эзараш профсоюзни собранеш, конференцеш, профсоюзни актива совещанеш хул моттигашка. Отраслеви профсоюзни профсоюзни объединеней съездаш а хиле чаккхьйоал из кийчо. Цу съездашка тІавц хьахинначача шера лоаттабе безача къовсама программа.

Эгтара боккхагІча лоархІамера гІулакх да дукхача наха къовсам лоаттабоча юкъагІа хьалехаргдараштa цхьа барт вІаштІехьбоаккхалга, берригача къахьегамхошта а эгтара лоархІаметІа дола хІамаш хьалехьо кийчделга. Цу тайпара ваза эгтара лоархІамерча гІулакхий къовсам бир Японе профсоюзий Генеральни совета феврале хиннача съезде. 2-ча марта болабенна укх шерара бІаьстанара тІагІортам лелача хана профсоюзаша а миллионаш къахьегамхой а тІаккхир, цар кхайкаденна алапеш тІатохийтилга, эгтара чухнахьа даьлача а къахьегамхочунга тешаме дІаьхкачаца дартдоацача алапе боарам оттабелга, уж ховлам болаш дукхьала ба мехка халдена хІамашта маьхаш тІадетталуи хилара, дукхьала ба къахьегама интенсификаци сихъеш, бозача балха нормаш алсамйоахаш, болхлой балхара дІабоахийташ, производстве хулаш дола хатараш совдоахаш йолча производстверча капиталистически рационализацена.

Японски къахьегамхой алапеш геттара кІезига да, цар ша алапи шоаза-кхоаза кІезигагІа да Европа дегІадаьхкача капиталистически мехкашка болхлоша эцача алапел. Профсоюзаша деча хоамех, мелла хьожачи алапеш хилча, бетта 20—25 эзар иен тоъац йоккхача городашка вахача саго. ХІаьта официально деш мукъарла да бетта 15 эзар иенал кІезигагІа алапи эцаш цинъи ахк миллион япон да, яхаш. МаІача наха беш бар санна цап бу болх хилча а, ноагІча хьала, Японе маІача наха эцачо алапех 40—50 процент мара лац кхалнаха луp. Нийсъ - нийсбена болх беш болча бІдхлой, бІаьхийча наха чулаттача кхалнаьхa алапеш кхы а кІезигагІа да. Японе къахьегамхошта тІера хала хьал кхы а халагІча лоаккхаш да цхьаькха: мелла чухнахьа даьлча къахьегамхочунга дІакхачийта дезача алапе хьаькхьаьа законодательство ца мехка.

Кхачан продукташта а дукхача наха даиман эшача товараштa а хьаланза маьхаш тІалетталу Японе хІара шера. «Джапан таймс» яхача газето лалечча тайпара, юкхера лаьрхІача хІара шерра-шера 6 процент тІаьхет хІамашта маьхаш. ВІарчча хьайийнача, мехка чуьхь алх шера кхоалагІа дакъа тІаккхийтта Іийнадац хІамай маьхаш, хоам бу «Асахи» яхача газето. Цу мыъагІа иштта тІаккхийтар коммунальни гІулакхаш дарах лоаха маьхаш а, машиновкъа дІа-хьа волача билетий мах а, телефонахи почте гІолла йохьийтача хІамаша тІерен лоаха маьхаш а. Къаьстта чІоагІа ІаткъашхилaрЯпонски къахьегамхошта кхачан кертте-а продукташта — дугвина, баьцалараштa, чкъьараштa маьхаш тІаккхетар. ХІамай маьхаш лакхдаларо кхы дІахо а лоху къахьегамхой реальни алапеш, халача хьош толхаю городашка а юрташка бахача берригача къахьегача наьха материальни хьал торо.

Гой цудуьа, дукххача нахьа хьаштаги уж нах къовсама юкъеозанза барт ца хилара тІеркал а даьмехка эгтара лоархІамегІарча профсоюзни шин центро — СОХИО-си шоай лелаерча профсоюзни бусзама Совето укх шера дикка шерлир, тІатехар бІаьстанара къовсам латтача юкъагІа шоаш хьадехараш. Коммунальни гІулакхех боаккха нах тІабетталуга шин шера соцаделга, налогаш кІезигагІа йоахилга, нах чуІеча цІеной проблемей образоване проблемей къоастадра це дезар делга, социальни Іалашбара система тоелга дІа а деках кхайкарал даьд цар правительствага.

БІаьстанарча классови къовсама кийдуча хана цу шин профсоюзни объединене вІашагІъелар бІаьстанара къовсам цхьан лелабара йола Комитет. Цу Комитето вІашагІетар производства дерригача лоархІамегІарча доакъошка къахьегаш бола 5,5 миллион болхлойн гІулакхера нахи чубоагІаш йола 77 отраслеви профсоюзаш, объединенеш, профсоюзий вІашагІхийтта советаш. Цу лоархІамерча органа тІаложаш иштта кхы цхьаькха а дат къовсам лелача хана кагирхой, кхалнаьха организацеша, дукхха нах чубоагІаш йолча мехкарча кхыча организацеша еча выступленешта координаци елга а, хІаьта иштта профсоюзаша деш дар мехкарча йоккхийча оппозиционни партешца барта хулийтилга а.

Реформистски профсоюзаша, цьттехьарча социал- демократаша, буржуазни пропагандо геттара чІоагІа дукхьаленаш ешшехьа а. Японе профсоюзашен къахьегамхошен шерагара шерага дукхагІа кхетаду экономически политически къовсам вІашитар а болийтар цхьан-цхьан лелабе безам хилар. СОХИО съездо къахьегамхой тІахьйехар Японо - американски кхерамален договор дІалаккхара тІехьа хила, аьнна. Хи кІал гІолла лела атомни кемаш а кхыдола США тІема кемаш а Японски порташка хьачухнхага соцаделга хьалеха, аьнна, Вьетнамера американски агресси соцпара хоавам боллам тІаккхуаш хила, аьнна.

Мехка йоккха вІаши йолаш а Японе йоккхагІа йола профсоюзни объединенеш, прогрессивни отраслеви профсоюзаш. Боккха а шин болаш а низ ба Японски пролетариат, цунга торо а чоалха а беш капиталисташ юхатоха, шоаш хьалехаш дола нийсхон гІулакхаш кхоачашлаьа чакхлахо. Японе болхлой бІаьстанара тІагІортам гІоахьа сихбеннай хІанз.

И. ХРАМОВ.
(ТАСС).

Доазол дехьара

ВЕЖАРИЙ МЕХКАШКАРЧА АГЕНТСТВАША ХОАМ БУ

ПОЛЬСКИ ТЕАТРАШ — ОКТЯБРА 50 ШУ ДИЗАРА

ВАРШАВА. (АПН-Интерпресс). Дерригача польски халкъана цхьанна Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара кийчо еш я республика театрий коллективаш а. Шоай репертуара юкъейихьад цар эрсийн советски драматургий 15 произведени. Цар хьагойтаргда СССР халкъий вахар, къахьегам, граждански Сийлахь-боккхача Даьймехкен тІемий фронташка цар гойта денал, майрал, машаерча къахьегаме цар доаха толамаш.

Кийчъеш я вресійн советски драматурге Еррига польски фестиваль. 21 апреля из хьаеллалургья М. Шатрова язъьча «ЯлхлагІа июль» яхача пьесаца. Спектакль оттаю Ежи Красовске. Фестиваль хулача деношка зрителашта бІаргагургъя «Равлом» яха Б. Лавренева «Оптимистически трагеди» яха Вс. Вишневске, «Эскадра хІаллакхилар» яха А. Корнейчука язъя пьесаш а кхыдараш а.

Халкъа Польшан Советски Союзен театральни коллективай чІоаьгІехьагІа чІоагІлуш доагІача творчески бувзамех лаьца къахьегамхошта лекцеш еппаргья цІи хезача варшавски искусствоведаша.

ПАРТИЙНИ СЪЕЗДА СИЙНА

БЕРЛИН. (АПН-ГДР Панорама). Германе Социалистически единни парте VII-ча съезда сийна къахьегама вахте эттача предприятей коллективаша керда производствени толамаш доах. Плановни заданеш тІехховчашъю Эберсвальдерча «Крамбау» яхача завода болхлоша, цар дукха ха йоацаш арахийцар 1450-гІа йола поххьехни кран. Дизель-электрически роторни экскаваторий керда парти арахийцай Лаухаме города болхлоша а. Цу низ болча экскаваторашца нийс метр кІоарга лаьтта оаха. Германски Демократически Республике хьаь поххьени краши экскаваторашаи дуней дукхача мехкашка чІоагІа хетта я.

БЕРИЙ СУРТИЙ КОНКУРС

ПРАГА. (АПН-ЧТК). Укх деношка Праге маша лорабара Чехословацки комитета дІадолаларах «Вьетнамски бераш — машар» яхача суртий дуней халкъашта юкъера конкурс кхайкаьй. Конкурсе дакъа лаца йиш я пхе шерагара дена итт шерага кхаьчалие итт шерагара дена 14 шерага кхаьчалие долча берий.

Къовсам лоаттабеча Вьетнама къонача граждански вахар, Вьетнама турпален къахьегам, бераш дукхьала 26 американски агрессена — ду кхаь темаех дилача сурташка хьожаргья жюри. ДикагІа дола балхаш 1967 шера Праге хьаеллача декабрьски выставке хьокхаргда.

ЮРТАШКАРЧА ОРАНЖЕРЕЯШ СОВ

СОФИЯ. (АПН-БИБ). Хьалха хьадоала баьцалаараш кхоачаш оранжереех бокха пайда хул дукха къахьегама кооперативни боахамашта. Масала, Веселиновех Картоеи яхача юртахкарча кооперативна хьаьий 12 гектар хула оранжерени. Цар хІара гектара тІара чуэц 100 тонн помидораши 280 тонн гаргга нарсаши. Агрономически Іилмаиеи практиканеи карагІдаьнача кевдачох пайда эц цар.

[illegible]

УЛАН-БАТОР. (АПН-МОНЦАМЭ). Дуней халкъашта юкъерча ярмаркашкеи выставкашкеи хьаьпаре дакъа луш Монгольски Халкъа Республика. Цун къахьегамхоша кьаьча хІамай дика нах бир Брно, Познане, Пловдиве, кхыча городашка а хиннача ярмаркашка. Март бетта Лейпциге хиннача ярмарке монгольски павильона хилар итташ эзараш нах. Массане а теркам тІаозаш бар дика кийчбаь бахкаш, цІокал яь манто, бамбах хьаь изделеш, спортивни барахкаш, кхыдараш а.

БИОЛОГИЙН ЛАЬТТА ЛЕЛАДЕРИЙН СОЮЗ

ПХЕНЬЯН. (АПН-ЦТАК). Дукха ха йоацаш КНДР столице хиннача биологий еррига республикански совещание йийцар мотбоахама производство дегІайоаларца юзаенна йола лоархІаме проблемаш. Іилмахошеи практикашеи шоай опыт дІа-юха йоахийтар, дукха маьхера предложенеш тийлар. Лаьтта леладелгеи хьайбай бохами Іилман-технически лаппа тІа дегІаккхувла деилга белгалдир совещане дакъа доацаш мел хиннараша.

ТУРИЗМ — МАШАРА ПАСПОРТ

БЕЛГРАД. (АПН-ТАНЮГ). Туризма дуней халкъашта юкъерча шера хетадаьлар ткъаь мехкара писателаши искусства болхлойи журналисташи вІашагІкхетар. Сплит яхача городе укх деношка из чакхаьлар «Туризм — машара паспорт» яхача девизах. Цига дакъа лоацаш вар Австрера, Бельгера, Италера, Мексикера, Нидерландашкара, Сирера, Советски Союзера, Югославера, кхыча мехкашкара а 130 саг. Советски делегацена юкъе бар Симонов Константин, Михалков Сергей, Гончар Олесь, Баталов Алексей, кхыдараш а.

ЛЮ ШАО-ЦИНЕИ ДЭН СЯО-ПИНАИ ДУХЬАЛА ПЕКИНЕ ХИННА ДЕМОНСТРАЦИ

ПЕКИН, 4 апрель. (ТАСС). Китайски Халкъа Республика цІи хезза болча партийни пачхьалкхен кулгалхошта Лю Шао-цина, Дэн Сяо-пина, Тао Чжуна, цар оагІув хьаллоацараштa духьала еш йола демонстрацеш хилар Пекине селхан а. Демонстрацие дакъа лоацараш керттерча дакъе хунвэйбинаш ба. Мао Цзэ-дуна портреташ и, байракхаш а, транспоранташ а йолаш, города центрагахьа—КПК ЦК-ай КНР Пачхьалкхен советен резиденцешкахь болча демонстранташ.

КНР председателa Лю Шао-ци «сучавакхнера», «харцдара», цун «зулмашта» хетадаь да дукхагІча дакъе хунвэйбиновски газеташ. Пекина вузашкарча хунвэйбиний орган йолча «Шоуду хунвэйбин» яхача газето селхан юпатеха аравьккхор «столица вузашкарча хунвэйбиний вицалий конференце комитета» «экстренни мобилизацени приказ». Цу приказ тІехьа Іалайа сиха «Лю Дэнни буржуазни реакционни наькъа массе оагІорахьен чакхьялацен критика ира, Лю Шао-ци а Дэн Сяо-пин а лаьтта Іо а дегабаь, уж кхы цІаккха а урасталургбоацаш нарма кешаш тІабеттара».

Официальни долча кепайоазоша хІаваьрчор Лю Шао-цин Дэн Сяо-пинеи цІерашь яхац, цхьабеннала «партера Іаьдал кара а долаш капиталистически новкъа водача керттерча» духьал къовсам оттабора тІаьхьех. Председателя Мао пролетарски революционни нийкъа хьалловашаш партера Іаьдал кара а долаш капиталистически новкъа водача керттерча духьалеи митингаш, собранеш, демонстрацеш хиннай Пекине а моккий кхыча городашка а яхаш хоам бу «Жэньминь жибао» яхачеи «Гуанмин жибао» яхачеи газеташа.

Иштта дІахо а чІоагІа критика ю пачхьалкхен Совета премьера заместителан КНР кхыча мехкашкарча гІулакхий министран Чэнь И. Тахарча лозунгий авторина дІадех «КНР кхыча мехкашкарча гІулакхий министерства КПК комитета ала тІаболийтилга», «Чэнь И цІи теха воладелга».

Ангале къулба - малхбузен форда йистера гІайна йоацаш форда цІахьхарча чкарах кхийттай дуней тІа эгтара боккхагІбарех болча мехкадатта кхухьаьча танкерех ца — «Торри Каньон». Цу чура арахьа ухача мехкадатто Корнуолла (Англена къулба-малхбузехьара ах гІайре) дикагІа йола курортни пляжаши кхаметтел Ирландe форда йистеи бІехьар яхерш бала а.

СУРТА ТІА: танкер «Торри Каньон».

ТАСС сурт.

ДАЛЛАСЕ СЕРХИО АРКАЧА СИМТ ЛАЦАР

НЬЮ-ЙОРК, 3 апрель. (ТАСС). Селхан Даллaсе лаьцав Серхио Аркача Симт, цхьан антикубински контрреволюционни организаце кулгалхо хинна саг.

Из лаца а'хна ордер сенний президент Джон Кеннеди вора гІулакх дІахо техкеш волча Нави Орлеана округной прокурора Джим Гаррисона.

1963-ча шера Даллaсе ваха хьаллоа Нави Орлеане ваьха а хьалха летчик хинна Давид Ферри вовзаш а хиннав Серхио Аркача Симт.

Гаррисона кхайкабеча бехкагаа дилача, президент Кеннеди заговор а ях вийнав, цу заговора юкъе доккха долаш хиннаб, къаьстта аьлча, новоорлеански бизнесмен Клей Шоу, Давид Ферри, Освальд.

Хьайхе а дешагІа лаьийІачух тІехьагІа, март бетт ваьийбачо вана Нави Орлеана окружной суде фомени бир хьаьха «Интернейшнл трейд марта» директор хинна Клей Шоу суде волара кхоачаш болаш материалаш а, аьнна.

Гаррисона [illegible] хьалха а гІойгІахьа Серхио [illegible], но нарна вІалла гІалакха а тагадан, шийна хьалхайна уттаета хаттарашта лу шоа Даллaсерча Іадала аппалам тІа а болаш мара дургдац ше, аьнна.

ДІадахача кІирах Гаррисонах кхета а кхийтта, цунца къамаьл хиннача тІехьагІа адвоката Марк Лейна аьлар Кеннеди вора гІулакха боккхача лоархІаме хиннай кубински контрреволюционерам, аьнна (31-ча марта «Нью-Йорк пост» яхача газете юха юпатеха йола из заявлени я'й Лейна «Экстрабладет» яхача копенгагски газета язъьча статье тІа, — белгалдаьккхар корреспондента.

ХАОТТАМ

Тахан республикан Грозне моркри а йолаш Къулбехьен районашка делла ха хилаца догІа а дІлхаш хургья. Дийнахьа 5—10 градус йовхал лоттургья.

Ихкнен немман нагмагахье мийк а хьомаш, гІийна мух а хьенкаш хила тарлу. Йовчаш хургьаш.

Дийнахьа 8—10 градус йовхал кхаччалие температура а йолаш хоттам хила тарлу.

Метеостанция.

Редактора зам. **А. А. МЯКИЕВ.**

ХОАМ

Лохача давлене газови сеташте г. Грозне йоахаш латтача газопроводаштен юхе дагІача частни цІеношка газ чудиллара технически условеш тал «Чеченгаза» производственни управлена хІара денна Іуйрийна 8 сахьат даьлча дена делкъийна 12 сахьат даллале.

Адрес: Революцен Проспект 24, телефон 4-08-37.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозний Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-60; редактора зам. 3-30-11; партийни вахари культураи отделий — 3-42-30; промышленноста отделa — 3-34-30; юрта боахама отдела — 3-42-26.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-60; зам. редактора — 3-30-11; отдела партийной жизни и культуры — 3-42-30; промышленного отдела — 3-34-30; сельскохозяйственного отдела — 3-42-26.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцен проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05088. Заказ № 1713.